

Kommunens arbete med näringsliv och turism

en jämförelserapport av
Hultsfred Högsby Torsås Vimmerby Åtvidaberg
2010 06 29

Nätverket är en del av Jämförelseprojektet www.jamforelse.se.
Ett samarbete mellan SKL, RKA och Finansdepartementet

Deltagare i jämförelsenätverket Snickerboa

Malin Albertsson, Hultsfred kommun	malin.albertsson@hultsfred.se
Jenni Leppelt Hultsfred Kommun	jenni.leppelt@hultsfred.se
Jonas Högquist, Högsby kommun	jonas.hogquist@hogsby.se
Christina Dahlén, Högsby kommun	christina.dahlen@hogsby.se
Torsten Karlsson, Torså kommun,	torsten.karlsson@torsas.se
Carina Östh, Vimmerby kommun,	carina.osth@vimmerby.se
Christer Johansson, Vimmerby kommun	christer.johansson@vimmerby.se
Andreas Capilla, Åtvidabergs kommun,	andreas.capilla@atvidaberg.se

Produktion:
Sveriges Kommuner och Landsting
www.jamforelse.se

Innehåll

<i>Sammanfattning</i>	4
<i>Inledning</i>	6
<i>Del 1 Kommunernas näringslivsarbete</i>	9
<i>Kommunerna i Snickerboa</i>	10
<i>Kommunens kostnader för arbete med näringsliv och turism</i>	19
<i>Målen som styr kommunerna</i>	21
<i>Varför etablera sig här?</i>	25
<i>Upphandling</i>	28
<i>Handläggningstid och avgifter</i>	30
<i>Några goda exempel</i>	35
<i>Del 2 Turism och besöksnäring</i>	37
<i>Kommunens profilering</i>	38
<i>TEM en turistekonomisk mätning</i>	40
<i>Turist- och samhällsservice</i>	44
<i>Turistbyråer</i>	47
<i>Kommunens kostnader för turism</i>	49
<i>Synpunkts- och klagomålshantering</i>	51
<i>Skötsel av gator och grönytor</i>	52
<i>Bilaga</i>	53

Sammanfattning

Rapporten är jämförelsenätverket Snickerboas andra rapport. Den innefattar jämförelser av två områden. Dels kommunernas näringslivsarbete och dels kommunernas turism och besöksnäring.

Nätverket, kallat Snickerboa, ingår i det nationella Jämförelseprojektet. Det är finansierat av Finansdepartementet och leds av Sveriges kommuner och Lands-ting i samverkan med Rådet för främjande av Kommunal Analys (RKA). Kommunerna som deltar i nätverket är Hultsfred, Högsby, Torsås, Vimmerby och Åtvidaberg. Tillsammans har dessa kommuner ca 55 000 invånare.

Rapporten inleds med kommunernas balgrundsdata samt hur dessa organiserar styrning, kontakter och arbete med näringslivet. Kommunerna har valt olika organisatoriska lösningar men gemensamt är att näringslivsfrågorna integrerats nära kommunledningen.

Del 1 Näringsliv

Här presenteras de *politiska mål som styr kommunernas näringslivsarbete*. Alla kommuner har mål för näringslivsarbetet. De handlar bland annat om ökat nyföretagande, bättre företagsklimat och en öppen kontakt mellan kommun och näringsliv.

Nätverket har sökt efter avgörande *faktorer för varför företagarna valt att etablera sig i just deras kommuner*. Kommuner med god infrastruktur, gott företagsrykte, tillgång till mark och lokaler samt goda förutsättningar för privat boende och service är några svar nätverket fått från de tillfrågade företagen. Samtliga kommuner arrangerar mötesplatser där företagare och kommunrepresentanter regelbundet kan träffas för gemensam dialog.

Nivåerna för direktupphandling skiljer sig åt mellan kommunerna, om än inte så mycket. Kostnaderna för *upphandlingstjänsten* skiljer sig inte heller nämnvärt åt. Om tjänsten är intern eller extern verkar inte heller påverka i någon större utsträckning.

Nätverket har också tagit mått på *handläggningstider och avgifter* i respektive kommun när det gäller markköp, bygglov, livsmedelstillstånd och serveringstillstånd för alkohol. Här finns ibland stora skillnader mellan kommunerna. Kommunerna har ibland haft få ärenden vilket innebär att enskilda ärenden kan få oproportionerligt stort genomslag i diagrammens genomsnittsvärden. Måtten är dock intressanta för kommunerna att följa över tid.

Nätverket har försökt att jämföra kommunernas kostnader för sitt näringslivsarbete. Det visade sig att detta dels är ett område med där det är svårt att definiera vad som ska anses vara kostnader för näringslivsverksamhet, dels att kommunernas förutsättningar skiljer. Ex väljer någon kommun att stödja det lokala näringslivet med direkta bidrag medan andra inte har sådana kostnader i sin redovisning.

Del 2 Turism och besöksnäring

Rapportens andra del handlar om turism och besöksnäringen. Här jämförs bland annat resultaten från *Turist Ekonomisk Mätning* (TEM) där det tydligt framgår att Hultsfred och Vimmerby är det största turistkommunerna.

I en jämförelse av kommunernas *turistservice* visas ex tillgängligheten till restauranger, alternativa drivmedel, servicestationer, biografier mm

När det gäller tillgängligheten på kommunernas *turistbyråer* är det bara Vimmerby som har så kallad blågul auktorisation, vilket bland annat innebär högre grad av tillgänglighet. Vimmerby, Högsby och Hultsfred har öppet året runt medan de övriga kommunerna har säsongöppet.

De totala *kostnaderna* för det kommunala engagemanget i besöksnäringen skiljer sig inte så mycket mellan kommunerna. Kostnaderna för en turistbyrå är ungefär lika stora i en liten kommun som en stor kommun.

- I Snickerboas första jämförelsesrapport jämförs individ och familjeomsorgens arbete.

Inledning

Nätverket Snickerboa består av kommunerna Hultsfred, Högsby, Torsås, Vimmerby och Åtvidaberg. Kommunerna ligger i Småland och Östergötland och har sammanlagt drygt 55 000 invånare. Nätverket ingår i det nationella Jämförelseprojektet som drivs av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Rådet för främjande av kommunal analys (RKA). Projektet finansieras av Finansdepartementet.

Organisation för hållbar utveckling och lärande

Nätverken har en styrgrupp där varje deltagande kommuns kommunalråd och kommunchef finns representerade. Projektledarna är ofta generalister, ekonomer eller/och utvecklings- och kvalitetsansvariga som arbetar nära verksamhetskunniga kollegor. Projektteamen har på så sätt en förankring både i beslutsfattande kommunledning och i praktisk verksamhet. Modellen med jämförande nätverk ger arenor för dialog och reflektion både inom och mellan kommuner och organisationer. De undersökta områdena utgår från frågor som bedöms vara väsentliga för brukarna och som har ett tydligt brukar- och medborgarperspektiv. Projektets organisation kan på det viset förhoppningsvis ge förutsättningar för ett hållbart utvecklingsarbete i kommunerna.

Rapporten

Del 1

Kommunernas näringslivsarbete

Styrgruppen för Jämförelseprojektets nätverk Snickerboa träffades i augusti 2009. Man beslöt då att nätverkets andra undersökningsområde skulle handla om kommunens kontakter med företagare och näringsliv.

Del 2

Turism och besöksnäring

Styrgruppen beslutade i januari 2010 att den tredje rapporten skulle handla om turismen och besöksnäringen i kommunerna och att båda rapporterna skulle presenteras samtidigt på styrgrupp den 17 juni 2010.

Syftet

Ur ett brukar- och medborgarperspektiv ska rapporten kunna ge underlag och tips för att förbättra kvaliteten i kommunernas verksamheter. Goda exempel ska lyftas fram och bli en inspirationskälla för andra.

Undersökningsområden

Näringsliv

- Kommunens kostnader för näringslivsfrågor.
- Kommunens målstyrning
- Vad som bidragit till att de lokala företagen valt att etablera sig i nätverkets kommuner.
- Kommunens handläggningstider och avgifter
- Kommunernas organisation för näringslivskontakter och upphandling samt flödesscheman för två typfall av handläggning.

Turism

- Kommunens profilering
- TEM en turistekonomisk mätning
- Turistservice
- Turistbyrå
- Kommunernas kostnader för turism
- Synpunkts- och klagomålshantering
- Skötsel av gator och torg

Metod och avgränsning

Måtten och de gjorda jämförelserna visar på några av de skillnader som finns mellan kommunerna. Resultaten får ses som en ögonblicksbild av hur verksamheten såg ut just under denna period. För att kunna se trender och tendenser krävs en längre mätperiod.

Projektets vägledande riktlinjer för ett lyckat jämförelsearbete.

- Vi ska undvika att ta fram en ny sifferskog. Ett par enkla och mer eller mindre ”givna” mått ska ges uppmärksamhet.
- Vi ska ta fram kvalitetsmått. I första hand ska detta ske utifrån ett kommunlednings- eller medborgarperspektiv och inte ett professionellt perspektiv.
- Fokus ska vara att hitta de goda exemplen. Dessa exempel ska lyftas fram och andra kommuner ska ges tillfälle att plocka idéer till den egna verksamheten.
- Sambandet mellan kostnader/resurser och kvalitet ska belysas. Syftet är att se om det finns ett direkt samband mellan hög kostnad och hög kvalitet.
- Förklaringar till skillnader överlämnas till respektive kommun att analysera.
- Det är omöjligt att ta fram en helt ”sann” och heltäckande bild av verksamhetens kvalitet med ett par mått. Måtten ska ses som indikatorer på att det finns skillnader i kvalitet. Dessa skillnader kan sedan ges olika förklaringar.

Tack!

Vi vill tacka alla er som deltagit och genomfört mätningar och sammanställningar av denna rapport. Utan er medverkan och ert engagemang hade den här rapporten inte blivit till. Vi hoppas också att rapporten kan bli ett användbart verktyg för det fortsatta kvalitets- och förbättringsarbetet i våra verksamheter.

Del 1 Kommunernas näringslivsarbete

Kommunerna i Snickerboa

Bakgrundsfakta för Snickerbo

För att lättare kunna tolka kommunernas olika resultat är det värdefullt att förstå något av de olika betingelser som råder i respektive kommun. Vi har därför valt att börja rapporten med lite bakgrundsfakta om deltagarna i Snickerbo.

Kommunernas bakgrundsdata

	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
Antal invånare År 2008	14 046	5 930	7 076	15 551	11 543
Antal invånare år 2009	13 961	5 873	7 044	15 538	11 516
Areal Km2l	1 127	802, 62	494	1 225	690
Andel sysselsatta som är företagare år 2007	11 %	15 %	6 %	10 %	14 %
Har kommunen upphandlad eller erbjuder valfrihet ex Lov skola barnomsorg, vård- och omsorg	nej	nej	nej	nej	ja
Har kommunen konkurren utsatt verksamhet för gator, park, kost, fastighets service mm	nej	nej	nej	nej	Ja
Nystartade före- tag i kommunen år 2008	47	27	28	74	61
Nystartade före- tag i kommunen år 2009	61	40	30	65	48
Konkurser i kom- munen (SCB:s statistik år 2008)	14 st.	4 st.	2 st.	12 st.	7 st.

Källa Kommunfakta, SCB och Socialstyrelsen

Forts. kommunernas bakgrundsdata

	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
Arbetslöshet i kommunen samtliga utanför ordinarie arbetsmarknad på helårsbasis år 2008 och 2009 (%)	6,4 - 2008 5,3 - 2009	2,4 - 2008 5,4 - 2009	5,4 - 2008 7,1 - 2009	3,8 - 2008 6,7 - 2009	4,9 - 2008 4,8 - 2009
Kommunen har tillgång till planlagd industrimark för exploatering	ja	ja	ja	ja	Ja
Kommunen har tillgång till lediga affärslokaler nov 08	ja	ja	ja	ja	Ja
Inpendling av förvärvsarbetande personer mellan 16 - 64 år i procent	10 %	10 %	28 %	19 %	13 %
Utpendling av förvärvsarbetande personer mellan 16 - 64 år i procent	15 %	15 %	38 %	18 %	44 %
Eftergymnasial utbildning 25 - 64 år. 2008	19 %	18 %	20 %	21 %	21 %

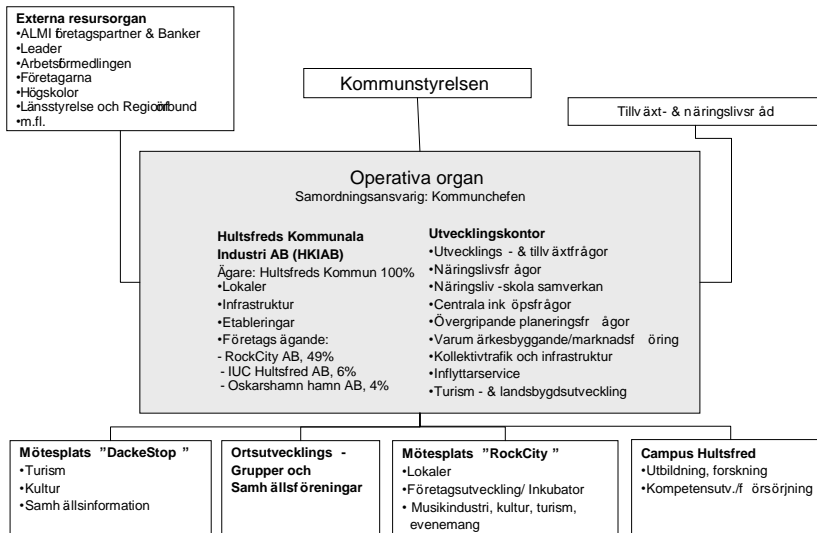
Källa Kommunfakta, SCB och Socialstyrelsen

Kommunernas organisation för tillväxt- & näringslivsarbete

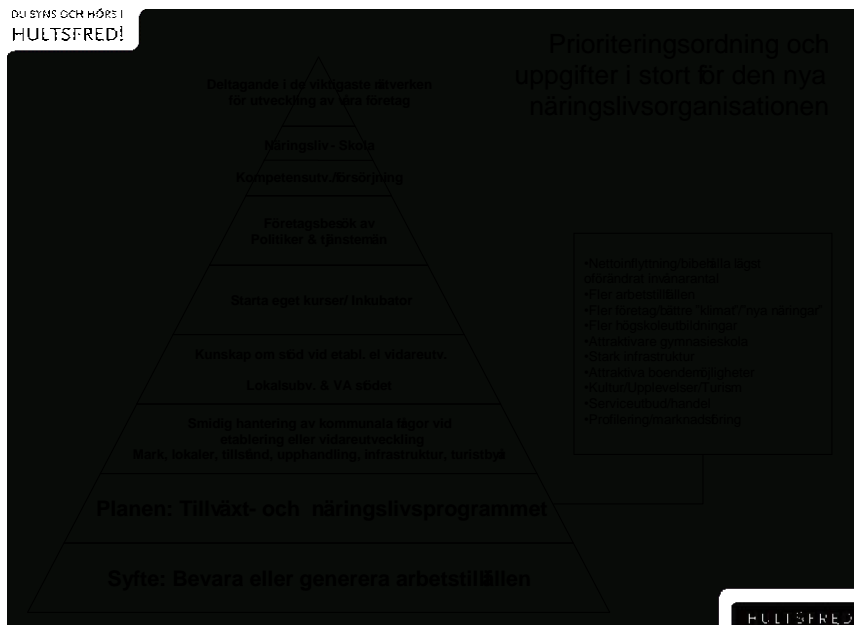
Här presenteras de olika sätt kommunerna har valt att organisera sitt näringslivsarbete på.

Hultsfred

Hultsfred kommuns organisation för tillväxt- & näringslivsarbetet

HULTSFREDS KOMMUN www.hultsfred.se/naringsliv lots@hultsfred.se Tel.0495-24 00 00

Hultsfred

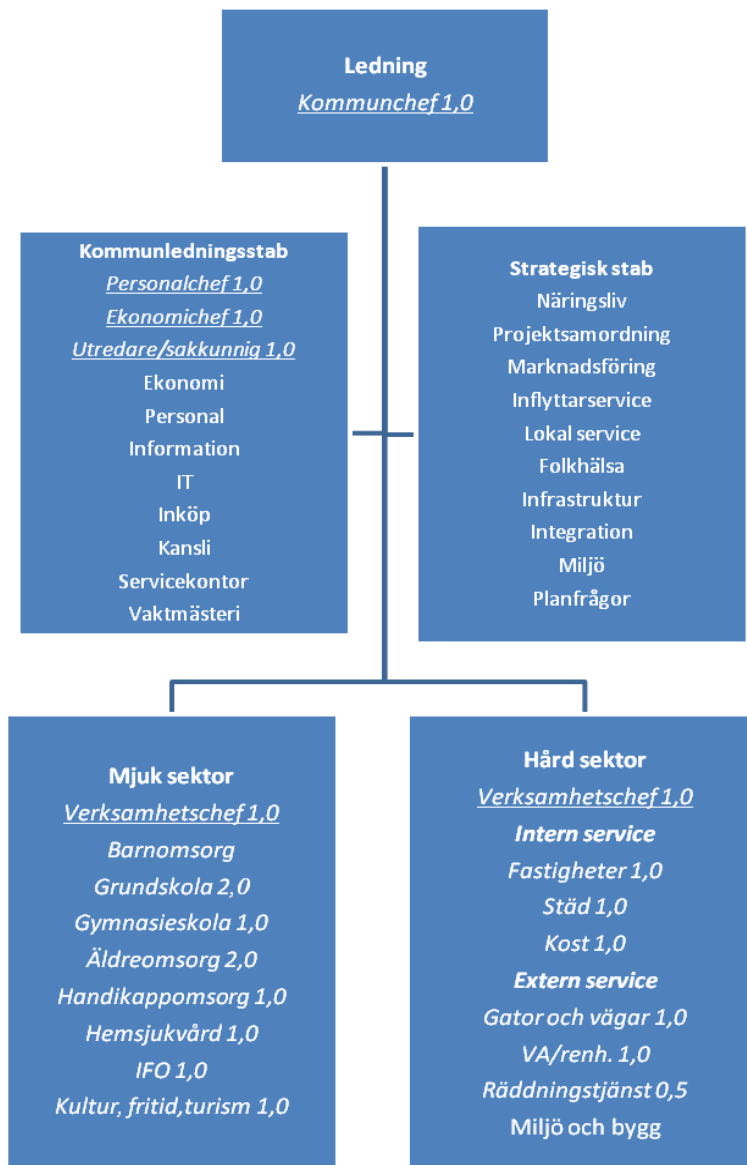
Kommunstyrelsen är det ansvariga politiska organet för näringslivsarbetet i Hultsfreds kommun. Tillväxt- och näringslivsrådet består av företagare, arbetsförmedlingen, politiker och kommunala tjänstemän och har kvartalsvis möten samt fyra företagsbesök per år. Rådet är frivillig remissinstans och kan lämna yttranden i kommunens tillväxt- och näringslivsarbete. Rådet är också en viktig part i arbetet med att ta fram och följa upp det antagna tillväxt- och näringslivsprogrammet, som består av inriktningsmål och operativa mål. Programmet är antaget av kommunfullmäktige och ett nytt program kommer att tas fram under 2010.

Utvecklingskontoret arbetar med utvecklings- och tillväxtfrågor, näringslivsfrågor och samverkan mellan näringsliv och skola. En näringslivsgrupp bestående av tjänstemän från olika förvaltningar träffas varje vecka för att stämma av aktuella företagsärenden. Ett företagslotssystem för hantering av inflyttning, företagsetablering och hantering av tillstånd är infört över förvaltningsgränserna. Företagslotssystemet innefattar också utskick av elektroniskt nyhetsbrev, utskick av LOTS broschyr till alla kommunens företag samt införandet av ett direktnummer till företagslotsen.

Utvecklingskontoret anordnar också i samverkan med andra förvaltningar kommuntornéer, dropin-kvällar, startaerget-kurser och olika utbildningsdagar inom exempelvis finansiering och offentlig upphandling. Syftet är både att skapa forum för dialog med företagen samt att kontinuerligt utveckla servicenivån gentemot näringslivet. Internt pågår kontinuerligt ett kvalitetsarbete med fokus på förbättrad service och smidig ärendehantering

Som stöd för näringslivsarbetet finns ärendehanteringssystemet Dirigo, där alla ärenden, händelser och aktiviteter registreras. I kommunen finns över 1700 registrerade verksamheter. Hultsfreds Kommunala Industri AB har hand om lokalfrågor vad gäller företagsetableringar. Mötesplats Rockcity är ett centrum för musikindustri, kultur, turism och evenemang och har konferenslokaler samt företagsutveckling/inkubatorn Business Lab.

HÖGSBY

Ovanstående är en beskrivning av Högsby kommun är organiserat i olika sektorer. När det gäller näringslivsarbetet så ligger tyngdpunkten i detta arbete i den Strategiska staben, men självklart så ligger t ex tillståndsfrågor och myndighetsutövning i den Hårda sektorn. I likhet med Vimmerby kommun så förekommer det givetvis också näringslivsrelaterade frågor som handhas av t ex kommunstyrelsen eller myndighetsnämnden t ex upprättande av planer, bygglov och miljötillstånd mm.

Torsås

Kommunstyrelsen är det ansvariga politiska organet för näringslivsarbetet i Torsås kommun.

Kommunchefen är tillika näringslivschef. För turistverksamheten finns en kommunal tjänst på heltid som turismansvarig samt säsongsanställd personal i turistbyråverksamheten sommartid.

Under 2009 har kommunen med stöd från Regionförbundet inrättat en ny tjänst som näringslivsutvecklare, rekrytering pågår.

För verkställighet av löpande näringslivsuppgifter, inkl lotsfrågor, anlitar Torsås kommun Möre Resurscentrum Ekonomisk förening (MRC). Ersättningen uppgår till 300 tkr per år 2007 – 2009 (indexuppräknas).

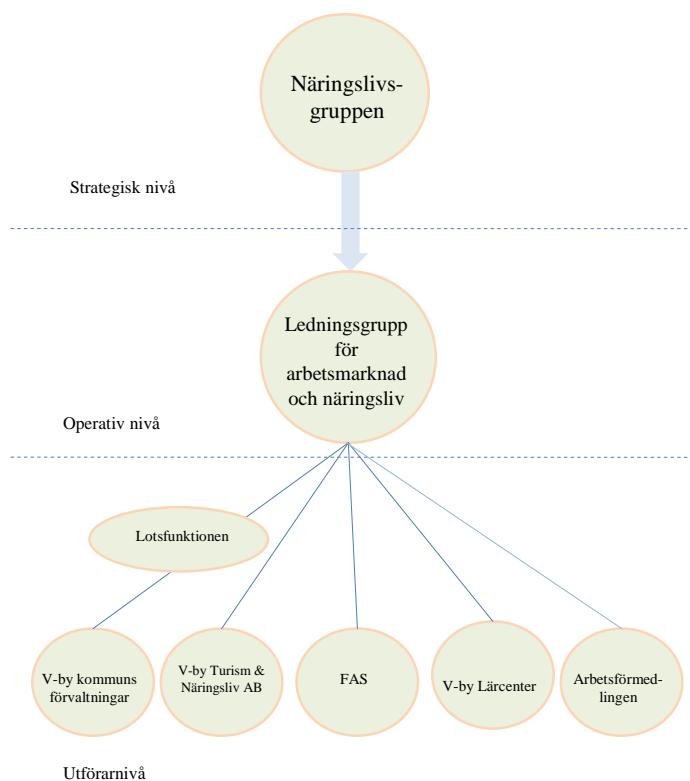
Möre Resurscentrum är en ekonomisk förening med ortens företag som medlemmar. Syftet med resurscentrum är att vara ett forum för kompetensutveckling där utbyte av information samt förmedling av kontakter och kunskap mellan företag, myndigheter och enskilda i Torsås med omnejd sker.

Möre resurscentrums åtagande mot kommunen består i att:

- Anordna regelbundna träffar med näringsliv och politiker
- Arbeta med/stimulera nya nätverk
- Hjälpa till med rekrytering av arbetskraft till kommunen
- Vara företagslots
- Genomföra minst en Starta Eget kurs per år
- Erbjuder kompetensutveckling
- Rådgivning för att stimulera tillväxten i kommunen
- Stimulera innovativa uppslag i uppfinnarklubben
- Arbeta aktivt med utökad differentiering av näringslivet
- Göra MRC till en gemensam plattform för besöksnäring/näringsliv.
- Samordna evenemang för att göra Torsås mer attraktivt för boende och besökare
- Skapa projekt för att utveckla besöksnäringen
- Informera om Leader-projekt
- I samråd med kommunen närvara vid regionala näringslivsträffar
- Lämna regelbunden lägesrapport till kommun styrelsen om aktuella näringslivsfrågor
- Regelbundet lämna information till kommunens ledningsgrupp på tjänstemannanivå
- MRC arbetar även med projekt för ökat kvinnligt företagande och företagande bland ungdomar

Vimmerby

Organisation näringslivsarbetet Vimmerby kommun

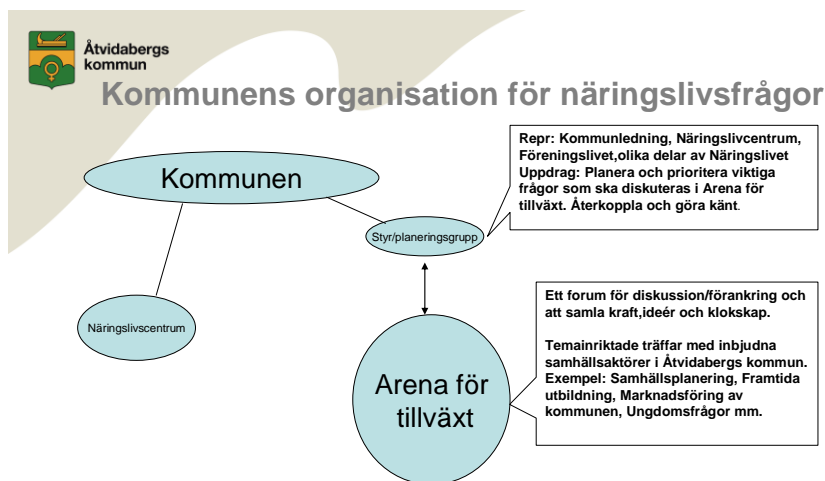

Vimmerby kommun arbetar sedan våren 2009 i ny organisation med näringslivsarbetet. En av utgångspunkterna är att skapa större förståelse för företagens villkor i den ordinarie kommunala organisationen. Målsättningen är tydligare kommunikation och effektivare handläggning av ärenden i relation till företagen.

I kommunstyrelsen hanteras strategiskt viktiga näringslivsfrågor som mark- och planberedskap, inriktning och omfattning av näringslivsarbetet och långsiktiga utvecklingsstrategier. Det är kommunstyrelsen eller annan facknämnd som beslutar i enskilda ärenden som avser mark- och fastighetsförvärv, upprättande av planer, bygglov och miljötillstånd mm.

Det löpande operativa näringslivsarbetet utförs av Vimmerby Turism och Näringsliv AB på uppdrag av kommunen. I uppdraget ingår näringslivsservice exempelvis i form av medverkan i företagsutvecklingsprocesser, rådgivning, företagsutbildningar, etableringar, nyföretagande och inflyttarservice

Åtvidaberg

www.atvidaberg.se

Kommunen har lagt ut allt det operativa arbetet med näringslivsfrågor samt utveckling av besöksnäringen hos Näringslivscentrum AB (NC). NC består av ett 90-tal företag, ortens tre banker samt kommunen. Tillsammans bildade man 2005 en ekonomisk förening. Föreningen äger Näringslivscentrum AB, där alla operativ verksamhet äger rum. Där finns också personalen i form av vd, koordinator och säsongsanställda på turistbyrån. De båda styrelserna väljs på respektive årsstämma och förslag till ledamöter tas fram av en vald valberedning. NC's huvuduppdrag är att utveckla ortens näringsliv, stimulera nyetableringar samt att profilera och stärka Åtvidaberg som turistmål.

På kommunens uppdrag driver NC olika projekt, anordnar frukostmöten och seminarier. NC är för kommunens räkning operativa i samarbetsprojektet "Ekubator" (www.ekubator.se), ett samverkansprojekt för att stimulera och utveckla nyföretagandet. Vidare administrerar NC flera företagsnätverk bl. a ett ledarskapsnätverk och ett för kvinnliga företagare.

Under 2010 har kommunen för avsikt att förstärka arbetet med näringslivsfrågorna och tillförskaffa en egen resursperson som ska arbeta med de mer kommunala delarna kring näringslivsfrågor.

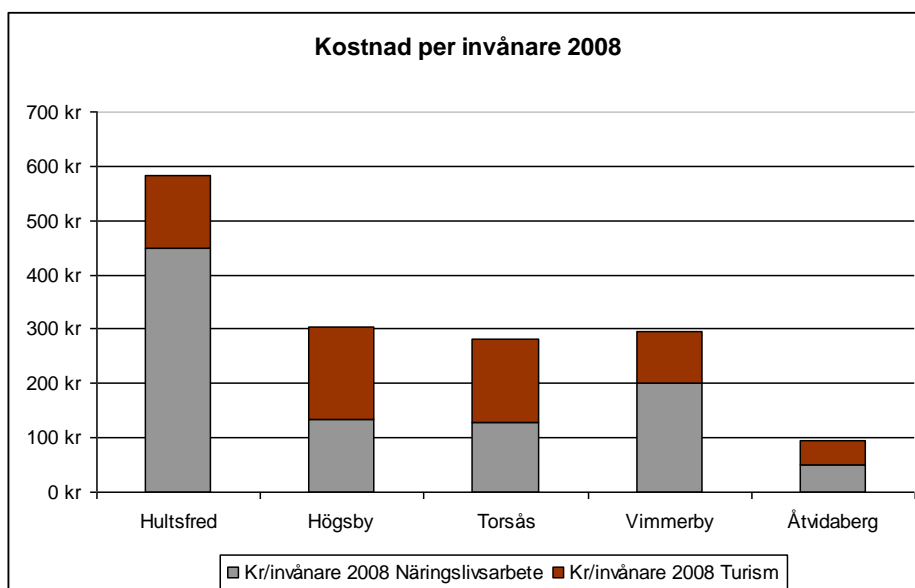
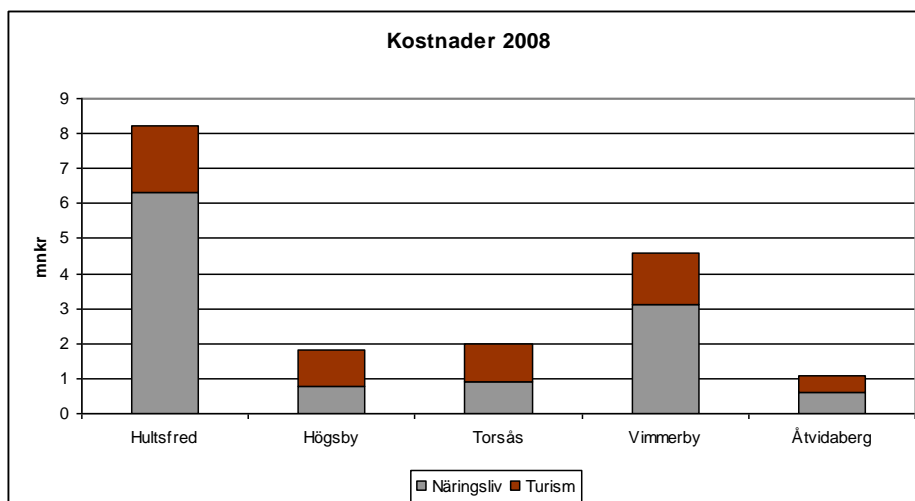
Sedan årsskiftet finns en informell strategiskgrupp med personer från kommunens ledningsgrupp, företag, sparbanken, NC samt Åtvidabergs Fotbolls Förening (ÅFF). Den strategiska gruppen har till uppgift att diskutera strategiska frågor samt att planera och prioritera viktiga frågor som det finns ett behov av att diskuteras i andra forum/konstellationer kallat "Arena för tillväxt"

Kommunens kostnader för arbete med näringsliv och turism

Utgångspunkt och beskrivning

För att beskriva relationen mellan kommunernas satsningar används de uppgifter som tagits fram ur respektive kommunens bokföring för 2008, dels totalt i miljoner kronor, dels per invånare. Rapporten har valt att ta med kostnader för turistverksamhet (besöksnäringen).

Resultat

Kommentar

Har kommunerna har olika ambitionsnivåer med sitt näringslivsarbete? Ja, i alla fall om man ska döma av de satsade resurserna. Men sanningen är nog snarare dels att detta är ett område med lite otydliga gränser för vad som ska anses vara kostnader för näringslivsverksamhet, dels att förutsättningarna skiljer. Någon kommun väljer att stödja det lokala näringslivet med direkta bidrag medan andra inte har sådana kostnader i sin redovisning.

Hultsfred avvecklade bolaget HNC i november 2008 och redovisar numera alla näringslivskostnader inom kommunal förvaltning.

Högsby bedriver sitt näringslivsarbete helt i kommunal regi, 1,0 tjänst.

Torsås kommun anlitar Möre Resurscentrum Ekonomisk förening (MRC) för verkställighet av löpande näringslivsuppgifter, inkl lotsfrågor, Ersättningen uppgår till 300 tkr per år 2007 – 2009 (indexuppräknas).

Vimmerby kommuns kostnader för näringslivsarbete utgörs till största delen av verksamhetsbidrag till näringslivsbolag.

Åtvidabergs kommuns kostnader utgörs av ersättning till ett näringslivsbolag som på kommunens uppdrag utför insatser inom näringslivs- och turismområdet.

Målen som styr kommunerna

Utgångspunkt och beskrivning

Målstyrning innebär tydliga samstämmiga mål, klarhet i rollfördelning och vem som äger uppdraget att nå uppsatta mål. Strategiska mål kompletteras ofta av operativa mätbara mål eller policys, så att uppföljning kan göras och kontinuerligt återkopplas till målstyrningen. En intressant aspekt är också hur och till vilken grad de satta målen kommuniceras ut i organisationen, och när det rör kommuner, även ut till medborgare och näringsliv. En kommun är en komplex organisation som kan vara organiserad på olika sätt, med ett samspel mellan tjänstemannaorganisation och politisk organisation. Som framgått i tidigare avsnitt av denna rapport är de berörda kommunerna olika organiserade både vad det gäller de strategiska som de operativa delarna av näringslivsarbetet. Går det att se någon spegling av organisationsform kontra hur strategiskt de olika kommunerna arbetar med målstyrning?

HULTSFRED					
Målbeskrivning	Kommunen ska ha ett brett synsätt på vad som är näringslivsutveckling	Minst 25 nya företag skall startas varje år	Vi ska ha så mycket "dörrar" som möjligt för att fånga upp alla de som vill flytta in/etablera sig i kommunen. Alla "dörrar" ska veta hur de ska leda till "centralen".	Kommunen ska vidareutveckla begreppet "musik-kommunen" och i högre grad leva upp till det. På lång sikt ska vi ha utvecklat en musikkommunstrategi för alla kommunens förvaltningar	
Delaktighet i framtagande av mål					
Politiker	Ja	Ja	Ja	Ja	
Tjänstemän	Ja	Ja	Ja	Ja	
Företag	Ja	Ja	Ja	Ja	
Handlingsplan för måluppfyllelse	Ja	Ja	Ja	Ja	
Uppföljning av satta mål	2006, 2007 och 2008	2006, 2007 och 2008	2006, 2007 och 2008	2006, 2007 och 2008	De redovisade operativa och strategiska målen är plockade ur Tillväxt- och näringslivsprogrammet, som 2010 sammanfogas med både ny styrmodell och budget.

HÖGSBY					
Målbeskrivning	Utvecklat företagsklimat i Högsby kommun	Förbättrade och fördjupade relationer mellan kommunens företag och de kommunala förvaltningarna	Aktivt arbeta med nyetableringar och nyföretagande, särskilt stimulera etablering av arbetstillfällen som attraherar yngre.	Stimulera bildandet av nätverk mellan personer, företag och offentliga aktörer.	
Delaktighet i framtagande av mål					
Politiker	Ja	Ja	Ja	Ja	
Tjänstemän	Ja	Ja	Ja	Ja	
Företag					
Handlingsplan för måluppfyllelse	Ja/Nej	Ja/Nej	Ja/Nej	Ja/Nej	
Uppföljning av satta Mål	Nej, men en näringslivsstrategi är under utveckling i samarbete med politiker, tjänstemän och näringsliv.				

TORSÅS					
Målbeskrivning	Under de kommande tre åren ska nyföretagandet i kommunen öka med sju procent	Inom två år ska kommunen ha tillgång till ett industrihotell som kan erbjudas företagen	Kommunledningen ska ha regelbundna kontakter med näringslivet	Medverka till nya samverkansformer mellan kommun och näringsliv	
Delaktighet i framtagande av mål					
Politiker	Ja	Ja	Ja	Ja	
Tjänstemän	Ja	Ja	Ja	Ja	
Företag	Ja	Ja	Ja	Ja	
Handlingsplan för måluppfyllelse	Ja	Ja	Ja	Ja	
Uppföljning av satta mål	Ja	Ja	Ja	Ja	

VIMMERBY					
Målbeskrivning	Vimmerby kommun om tre år ska befinna sig bland de 50 högst rankade kommunerna i Svenskt Näringslivs ranking.	BRP – tillväxt per capita. Målsättningen är att Vimmerby kommun om tre år ska vara en procent snabbare än övriga Sverige när det gäller tillväxt	Statistik över nyföretagande – officiell statistik jämförbar med andra kommuner		
Delaktighet i framtagande av mål					
Politiker	Ja	Ja	Ja		
Tjänstemän	Ja	Ja	Ja		
Företag	Ja	Ja	Ja		
Handlingsplan för måluppfyllelse	Nej	Nej	Nej		
Uppföljning av satta mål	Ja	Ja	Ja		

ÅTVIDABERG					
Målbeskrivning	Åtvidaberg ska vara en attraktiv etableringsort inom 4:e storstadsregionen	En ökad tillväxt i företagen, både kompetensmässigt och i antal anställda, ska uppnås	Uppnä en bättre placering i Svenskt Näringslivs ranking för 2009		
Delaktighet i framtagande av mål					
Politiker	Ja	Ja	Ja		
Tjänstemän	Ja	Ja	Ja		
Företag	Ja	Ja	Ja		
Handlingsplan för måluppfyllelse	Nej	Nej	Nej		
Uppföljning av satta mål	Ja	Ja	Ja		

Kommentar

De fem kommunerna skiljer sig en del åt när det gäller plandokument för målstyrning. De beskrivna målen nedan är en blandning av långsiktiga, strategiska mål, och mätbara, operativa mål. En del av kommunerna har enbart strategiska mål, medan andra har både strategiska och operativa mål. Återkommande bland målen kan ses bland annat ökat nyföretagande, bättre företagsklimat och en öppen kontakt mellan kommun och näringsliv.

Hultsfred och Torsås har handlingsplaner för att uppfylla sina mål, och Högsby har en handlingsplan under utveckling. Alla fem kommunerna har sett till att både företag, tjänstemän och politiker medverkar i framtagandet av målen.

Vad det gäller uppföljning av de framtagna målen så har Hultsfred, Torsås, Vimmerby och Åtvidaberg med hjälp av handlingsplaner eller på andra sätt följt upp sina satta mål. På vilket sätt uppföljningarna har skett framkommer dock inte här – och att följa upp icke mätbara mål kan vara svårt att redovisa på ett tillfredsställande sätt. Att i framtiden granska målen överensstämmelse med de mål som finns i kommunernas budgetdokument torde också vara givande.

Varför etablera sig här?

Utgångspunkt och beskrivning

Det är viktigt för kommunerna att vara en omvittnat attraktiv plats för nyetableringar. Det innebär i förlängningen ökad handel, ökade skatteintäkter, fler arbetstillfällen, förhoppningsvis gott rykte och kanske därmed också ett ökat antal invånare i kommunen. Allt detta är särskilt viktigt för den mindre kommunens utveckling.

Nätverkets kommuner ville därför kunna identifiera vilka framgångsfaktorer som lockar nya företag att slå sig ner i kommunen.

En sådan framgångsfaktor tros vara att kommunen kan erbjuda arenor för kontakt och möten mellan företagare, näringslivsrepresentanter och kommunen. Arenor för erfarenhetsutbyten, kunskapsinhämtande och fora för kompetensutveckling och innovativa lösningar.

Alla kommuner i nätverket arrangerar regelbundet sådana företagsarenor.

Kommunernas arenor/mötesplatser för företagare

Hultsfred

Fyra möten och fyra företagsbesök per år arrangeras med tillväxt- och näringslivsrådet. Business Lab. är en mötesplats för studenter och nyföretagare. En företagarräff/fest anordnas en gång per år med prisutdelning inom olika kategorier. Företagsbesök görs regelbundet, bland annat i samarbete med ALMI Företagspartner. I övrigt anordnas starta-eget-kurser, föreläsningar och workshops i affärsskap samt finansierings- och LoU -dagar, den sistnämnda med öppet hus på kommunhuset.

Högsby

I Högsby består arenorna/mötesplatserna för företagare bl. a av Näringslivsrådet som är en sammanslutning av representanter från kommunen (politiker och tjänstemän) och de fyra företagorganisationerna LRF, Företagarna, Mittpunkt Högsby samt Emådalens Landsbygdscentrum. Näringslivsrådet träffas ca 4-6 ggr per år.

Mittpunkt Högsby anordnar i sin tur också (på uppdrag av kommunen) frukostmöten, lunchträffar, div. studieresor mm. Mittpunkt Högsby tillhandahåller även ett nätverk för kvinnliga företagare.

Kommunen jobbar även med regelbundna företagsbesök, vilka bl. a genomförs i samarbete med ALMI Företagspartner.

Torsås

Möre resurscentrum arbetar med att

- Anordna regelbundna träffar med näringsliv och politiker
- Arbeta med/stimulera nya nätverk

Möre resurscentrum arrangerar frukost- lunch- och "after work-" möten, men har även nätverk för olika intressen och teman som till exempel Q-net, ett nätverk för företagarkvinnor eller miljonätverk för företag med miljöpåverkande verksamhet.

Vimmerby

Under 2009 har Näringslivsgruppen, som består av företag från de olika branschorganisationerna, kommunala tjänstemän och politiker haft sju möten. Näringslivsgruppen har i sin tur anordnat tre temamöten där alla företag i kommunen bjudits in. Dessutom har Vimmerby Turism och Näringsliv AB gjort 63 företagsbesök under året. Linköpingsuniversitetets regionala kontaktkontor som drivs i samarbete med Vimmerby kommun har därutöver gjort 179 företagsbesök inriktat mot kunskaps- och kompetensökning.

Åtvidaberg

Åtvidaberg arbetar främst med näringslivsfrågor och arenor för näringsliv genom näringslivscentrum. Här arrangeras frukostmöten, entreprenörsdag 1 ggr/år, utbildningar för företag och företagare.

Kommunen har själva tagit initiativ till en strategisk näringslivsgrupp där representanter för näringslivet, näringslivscentrum samt kommunens ledningsgrupp ingår. Gruppen träffas fyra ggr/år för att ur just ett strategiskt perspektiv arbeta med frågor som främjar kommunen som geografiskt område och därmed även näringslivet.

Vid de företagsmöten som kommunerna arrangerar ombads företagarna att namnge de tre viktigaste faktorerna för att de valde just deras kommun för etablering av sina företag. Högsby har inte kunnat delta i undersökningen.

Företagarnas svar på varför de valt att etablera sig i kommunen

Hultsfred	HÖGSBY	Torsås	Vimmerby	Ätvidaberg
Samarbete mellan företag	Anknytning till orten, bostadsort	Min bostadsort	Bra läge, infrastruktur och kommunikationer	Anknytning till orten
Lokaler tillgängliga	Tillgång till mark och lokaler	Strategiska läget för min verksamhet	Tillgång till mark o lokaler	Billiga lokaler
Goda exempel etableringar – IKEA, Plannja	Billigt och bra boende	Många kvinnliga företagare i kommunen	Kompetent arbetskraft	Komplettering av redan befintliga företag
Bra boende nära service		Köpte befintligt företag som var etablerat	Bra boende	Har gjort marknadsundersökning och konstaterat att det finns underlag för etablering
Låg personalomsättning			Bra skolor	
Kommunens intresse vid etablering			Varumärket Vimmerby	
Geografiskt läge - Schenker transportterminal				
Småföretagarkultur				

Kommentar

Alla kommuner i nätverket arrangerar olika typer av mötesplatser för företagare. Utifrån enkätsvaren verkar infrastruktur, boende, tillgång till lokaler och redan befintlig företagskultur i kommunen vara viktiga faktorer för etablering.

Kommunen ska inte bara kunna erbjuda goda förutsättningar för företaget utan också goda förutsättningar för fritid, familj och boende. I Torsås visar det sig också vara en framgångsfaktor att ha flera redan etablerade kvinnliga företagare. Nätverksträffar för spridning av goda erfarenheter ses som en styrka. Varning dock för att dåliga erfarenheter sprids på samma sätt.

Upphandling

Utgångspunkt och beskrivning

Nätverket har jämfört i hur hög grad kommunen valt att själv handlägga upphandling i förhållande till att man istället köper tjänsten externt.

Syftet har bland annat varit att kunna se eventuella skillnader i kostnader och nivån för direktupphandling .

Kommunen handlägger själv upphandlingen
Kommunen köper tjänsten externt

Direktupphandling och kostnader för upphandling

År 2009	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
Gräns för direktupphandling av varor. (prisbasbelopp)	2	7	5	5	3
Gräns för direktupphandling av tjänster. (prisbasbelopp)	5	7	5	5	3
Total kommunal kostnad i kr för upphandling 2009	250 000 kr	Upphandlad tjänst	160 794 kr 70 000 kr	130 000 kr	173 404 kr
Personalresurs för upphandling 2009. (Del av tjänst i %)	50 % av tjänst	10-15 % av tjänst	Köper upphandlar-tjänst från Kalmar kommun. Ca 10 % av ekonomichefs-tjänsten.	30 % av tjänst Viss upphandling sker i samarbete med andra kommuner	Upphandlar från Norrköping

Kommentar

Nivåerna för direktupphandling skiljer sig åt mellan kommunerna, om än inte så mycket.

Direktupphandlingen som sådan är en förenklad form av upphandling där värdena av de upphandlade tjänsterna/varorna är något mindre och upphandlingen sker direkt gentemot specifikt utvalda företag. Detta skapar bland annat bättre förutsättningar för t ex mindre lokala företag att vara konkurrenskraftiga och således attraktiva ur upphandlingssynpunkt. Detta är annars något som ofta uppfattas som ett problem hos mindre företag vid större upphandlingar.

Vad gäller kommunernas kostnader och tillgängliga resurser för upphandlingar så är tendensen den att storleken på kommunen blir en avgörande faktor för hur stora resurser kommunen avsätter för upphandlingar. Samtidigt finns det mycket för små kommuner att vinna på genom att delta i större länsöverskridande upphandlingar, varför också flertalet av kommunerna anlitar upphandlartjänster från betydligt större kommuner i närområdet.

Kostnaderna kommunerna emellan skiljer sig inte nämnvärt åt och de små variationer som förekommer beror givetvis på vad det är som upphandlats och hur pass omfattande detta arbete varit, vilket vi dock ansett vara irrelevant och således inte valt att redovisa i denna rapport

Handläggningstid och avgifter

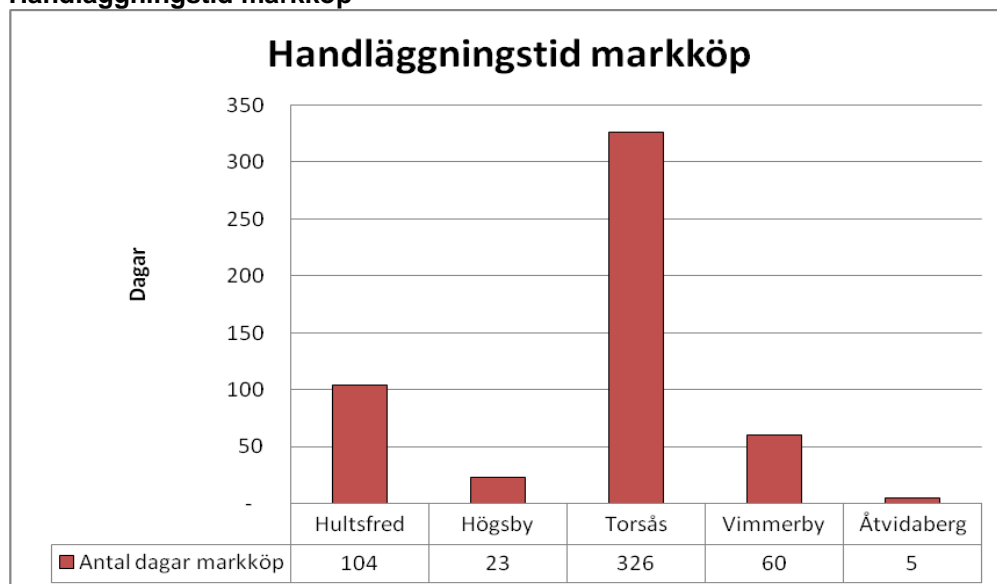
Utgångspunkt och beskrivning

Långa kommunala handläggningstider för olika former av tillstånd tas ofta upp av företagarna som ett problem. Dessutom får kommunerna ofta kritik för att vara otillräckliga när det gäller information kring regelverket och återkoppling. En snabb och smidiga handläggning kan betyda mycket för en företagare när det t.ex. gäller att planera för investeringar.

Nätverket har tagit mått på handläggningstider och kostnader i respektive kommun när det gäller markköp, bygglov, livsmedelstillstånd och serveringstillstånd för alkohol. Mätningen av handläggningstiden har gjorts genom att beräkna genomsnittet av handläggningstiden för ärenden avseende företag under 2008. Ärendena avser *nya* ansökningar och inte tillsynsärenden. Kostnaderna avser 2009. Resultaten jämförs i följande diagram.

Resultat

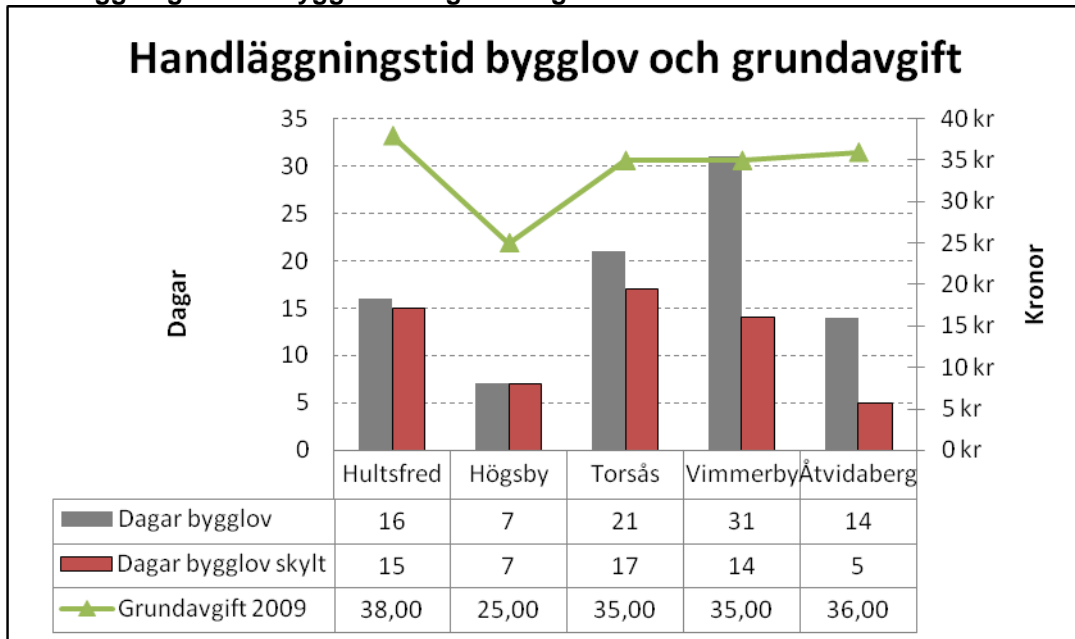
Handläggningstid markköp

Handläggningstiden för markköp omfattar tiden från att ansökan är komplett till att expediering av beslut sker förutom när det gäller Vimmerby kommun som har mätt tiden från första kontakten med företaget.

Att handläggningstiden för markförsäljning är så lång i Torsås fall beror på att alla fyra ärendena krävde detaljplaneändringar innan försäljning kunde ske. I ett av fallen som innebar försäljning för anläggande av ett helt nytt bostadsområde föregicks dessutom försäljningen av förhandlingar om VA samt hantering av schaktmassor. Inget av ärendena var således någon vanlig markförsäljning.

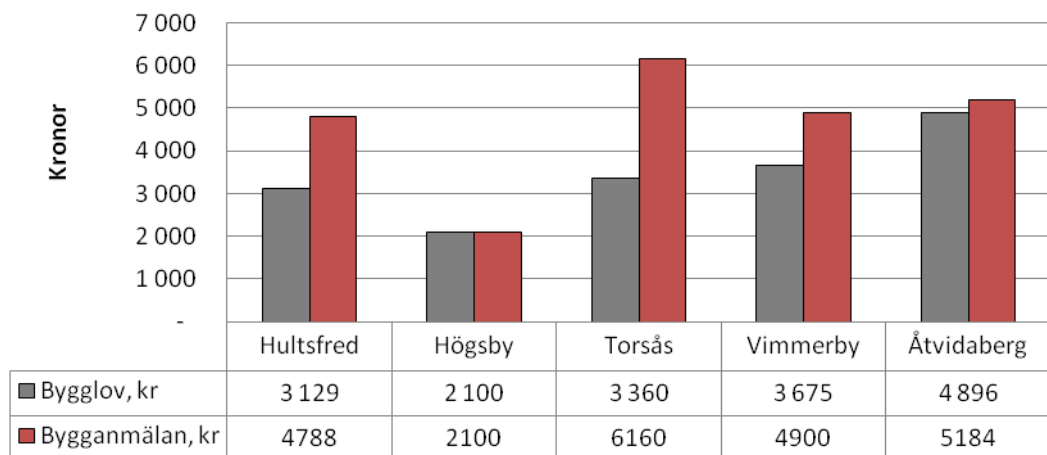
Handläggningstid för bygglov och grundavgift

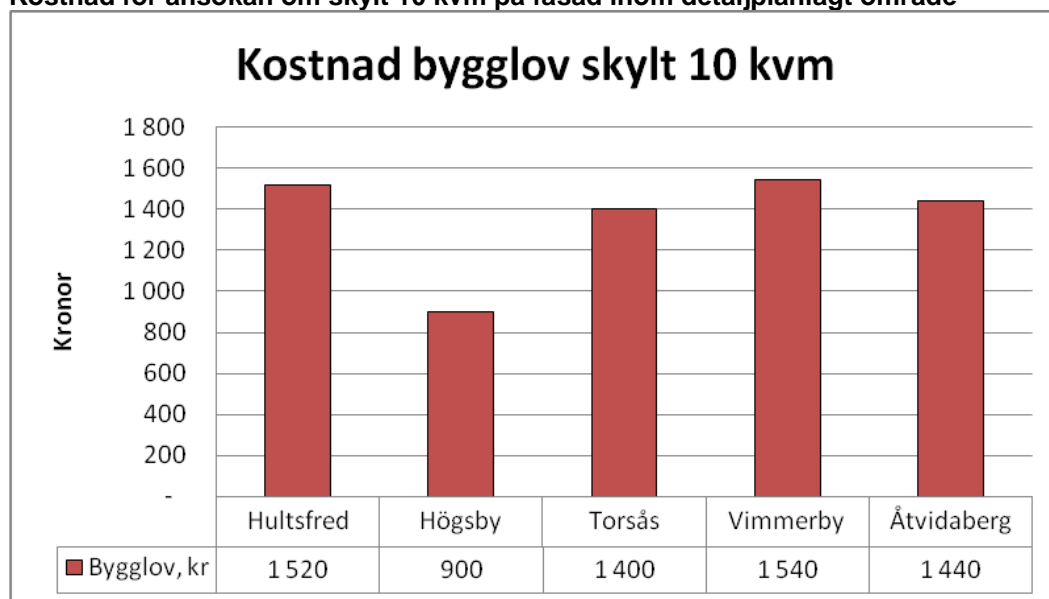
Handläggningstiden för bygglov omfattar tiden från att ansökan är komplett till att expediering av beslut sker förutom när det gäller Vimmerby kommun som har mätt tiden från första kontakten med företaget. Grundavgiften fastställs av respektive kommun och är en faktor som används för vid uträkningen av den totala kostnaden för bygglovet.

Kostnad för ansökan om tillbyggnad av 140 kvm industrilokal inom detaljplanlagt område

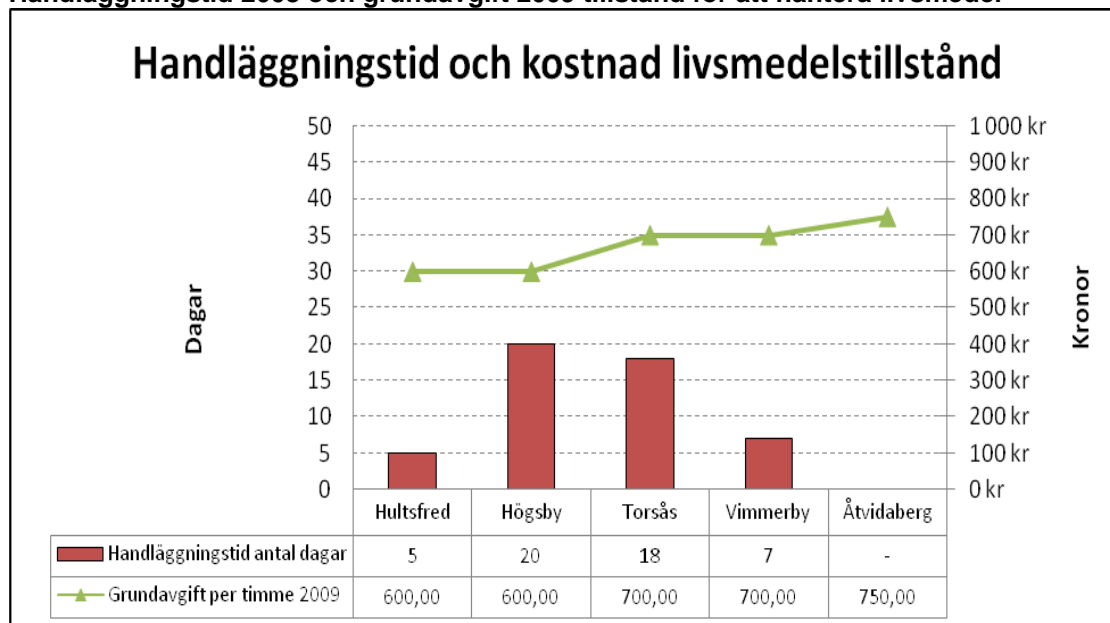
Kostnad för ansökan om tillbyggnad industrilokal

Kostnad för ansökan om skylt 10 kvm på fasad inom detaljplanlagt område

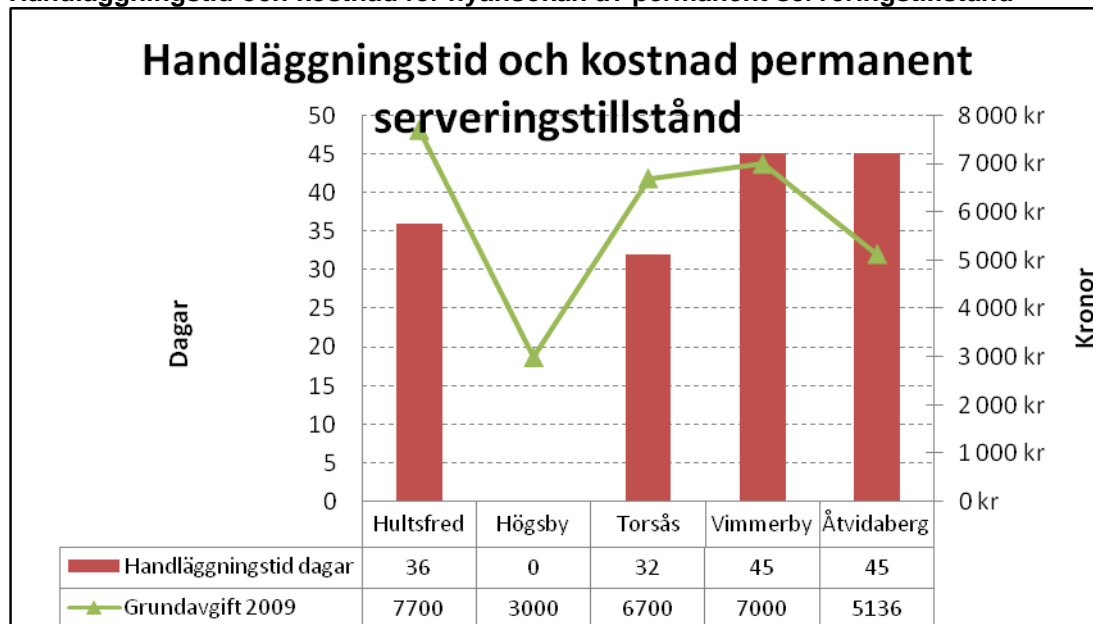
Handläggningstid 2008 och grundavgift 2009 tillstånd för att hantera livsmedel

Handläggningstiden för livsmedelstillstånd omfattar tiden från att ansökan är komplett till att expediering av beslut sker. Uppgifter på handläggningstid saknas från Åtvidaberg.

Grundavgiften fastställs av respektive kommun och är en faktor som används för vid uträkningen av den totala kostnaden för tillståndet.

Handläggningstid och kostnad för nyansökan av permanent serveringstillstånd

Handläggningstiden för serveringstillstånd omfattar tiden från att ansökan är komplett till att expediering av beslut sker. Uppgifter saknas delvis från Högsby, tillstånden handläggs av Oskarshamn.

I måtten för handläggning och kostnader finns ibland stora skillnader mellan kommunerna. Det är dock svårt att dra några slutsatser av resultaten då kommunerna haft olika rutiner för dokumentation och handläggning.

Kommunerna har ibland också haft få ärenden vilket kan ge enskilda ärenden oproportionerligt stort genomslag i diagrammens genomsnittsvärden. Måtten är dock viktiga kvalitetsmått ur ett företagarperspektiv. Korta handläggningstider och låga kostnader är viktigt för den företagervänliga kommunen att kunna upprätthålla.

Måtten blir därför intressanta för kommunerna att följa över tid.

Flödesscheman

Finns samband mellan kostnader, handläggningstider och de arbetsätt och rutiner som kommunen tillämpar? Nätverket lät handläggarna göra ett flödesschema över två ”normalärenden”. Varje kommun fick välja sitt eget sätt att presentera flödet på vilket ger lite olika presentationsbilder. (*Flödesschemana finns i rapportens bilaga*)

Frågan var om kommunerna handlade samma ärende på ett likartat sätt eller ej. Hade någon kommun ett mer kundanpassat sätt att handlägga ärendena utan att för den skull frånga säkerhet, opartiskhet och föreskrifter i kommunen.

Det gick dock inte att finna några direkta samband mellan de olika handläggningstider och de flödesscheman som kommunerna kartlagt. Exempelvis har Högsby ungefär lika lång handlingskedja som Vimmerby trots att Högsby har den kortaste handläggningstiden i måttet för bygglov och Vimmerby den längsta.

Rutinerna och arbetssätten verkar ändå relativt lika. För att kunna dra några slutsatser av detta måste måtten följas över tid. Och många fler handläggningsärenden vägas in för att få en rättvis bild.

Flödena borde ändå tyda på att företagarnas ansökningar blir relativt lika handlagda i nätverkets kommuner oavsett vilken kommun företagaren vänder sig till.

Några goda exempel

Hultsfred

Strategiskt utvecklingsarbete

Tillväxt- och näringslivsprogrammet består av nio prioriterade områden, och inriktnings- samt operativa mål. Uppföljningar av programmet har skett 2006, 2007 och 2008.

Införandet av ärendehanteringssystemet Dirigo, där ärenden och även kurser, företagsbesök och projekt registreras. På sikt är detta system tänkt att länkas samman med övriga förvaltningar som berörs av ett företagsärende. Ur systemet tas statistik som ligger till grund för rapporteringen till KSAU/KS, och den automatiserade företagskatalogen.

Omorganisation av näringslivsarbetet – från att ha funnits inom ramen för det kommunala bolaget Hultsfreds NäringslivsCentrum är nu näringslivsarbetet centrerat till utvecklingskontoret. Internt pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra processer mellan alla förvaltningar som berörs av ett företagsärende – företagslots.

Operativt utvecklingsarbete

Inrättandet av ett direktnummer företagslots – 0495-24 10 50 – där någon med lots-funktion är tillgänglig på kontorstid för att fånga upp ärenden. Personal med näringslivskunskap finns även i växeln.

En LOTS-broschyr med kontaktuppgifter och mycket övrig information skickas varje år/halvår per post till alla företag i kommunen, och ett digitalt nyhetsbrev går ut till företagen via e-post varje månad.

Hultsfred, Högsby och Vimmerby

Kvalitetscertifiering företagslots

Hultsfred, Högsby och Vimmerby kommuner samt SIS, Swedish Standards Institute, arbetar för att ta fram en svensk standard som säkrar kvaliteten och nivån på den service företagaren kan förvänta sig när denne vänder dig till en kommuns företagslots.

Med i arbetet kring projektet Kvalitetscertifiering företagslots är lokala företag, regionala referensgrupper bestående av bland annat Kalmar läns kommuner

samt ALMI, Regionförbundet, Länsstyrelsen och Linnéuniversitetet. Nationellt är SKL, Sveriges kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv samt ytterligare 20 kommuner över hela landet ombudda att lämna synpunkter och kommentarer på den framtida standarden.

Det är Tillväxtverket som i sitt program för lokalt och regionalt tillväxtarbete har beviljat statliga medel för att kunna utveckla en modell för kvalitetscertifiering av kommunala näringslivstjänster, och därmed höja kompetensen för tjänstemän som arbetar med någon form av näringslivsfrågor. Denna modell är på sikt tänkt att kunna spridas nationellt till andra kommuner, och även till andra kommunala verksamheter.

Torsås

Kvinnligt företagande

Möre resurscentrum för näringslivsutveckling är även ett lokalt kvinnligt resurscentrum som riktar sig till företagsamma kvinnor i Torsås.

MRC arbetar för innovativ utveckling av kvinnors företagande och för stärkande av kvinnors företag i regionen. Vi vill arbeta för ett jämställt näringsliv och lyfta fram kvinnors kompetens, samt öka kvinnors delaktighet och synlighet i det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet.

Genom vårt nätverk Q-net arbetar vi för att främja kvinnors företagande och öka jämställdheten i näringslivet. Q-net driver aktiviteter och projekt för att stimulera konkurrenskraften och tillväxten i företagen. Genom nätverk, kurser och seminarier kan man träffas, få kompetensutveckling, utbyta erfarenheter och ta vara på varandras kunskaper. Vi hjälper även kvinnor att starta företag genom starta eget - kurser, rådgivning och mentorskap. Vi har ett stort regionalt och nationellt kontaktnätverk.

För sin verksamhet som kvinnligt resurscentrum får MRC stöd från Tillväxtverket, Regionförbundet i Kalmar län samt från Torsås kommun

Näringslivsportal

Välkommen till Torsås kommuns näringslivsportal, ett digitalt informationsfönster för alla olika verksamheter som bedrivs inom kommunen. Här kan du söka efter lokala företag, deras tjänster och erbjudanden. Du kan också hitta evenemang, boende- och mattips och mycket mer.

www.torsasportalen.se

Del 2 Turism och besöksnäring

Kommunens profilering

Här beskriver kommunerna själva sina profiler för turism och besöksnäringen.

Hultsfred

Hultsfred är en lugn och trygg kommun med stora möjligheter för både barn och vuxna. En omväxlande natur med många sjöar och vattendrag erbjuder fiske av hög klass. Den årliga Hultsfredsfestivalen är en av Sveriges största mötesplatser för musikintresserade ungdomar. Smalspåret mellan Virserum – Västervik är Sveriges första byggnadsminnesförklarade järnväg och Virserums konsthall den mest omtalade konsthallen utanför storstäderna.

Besöksnäringen består mestadels av ideellt drivna föreningar och mindre företag.

I Hultsfreds kommun genomförs många olika evenemang som har stor betydelse för besöksnäringen. Allt från musik till sport och kultur.

Hultsfreds kommun har en bas av tillverkningsindustri som under senare år breddats med ett ökat antal företag inom besöksnäringen.

Högsby

Högsby kommun ligger centralt beläget mitt i Kalmar län, nära Glasriket, Öland, Växjö och Vimmerby. Trots att det är en liten kommun, ca 5 800 invånare har Högsby en intressant och levande historia. Landskapet är växlande mellan skog och ängar men här finns också gott om sjöar och vattendrag.

Besöksnäringen domineras främst av tyskar, danskar och holländare som vill uppleva natursköna miljöer, fiske, paddling m m för rekreation, avkoppling med fina naturupplevelser.

De flesta besöksmålen drivs av ideella organisationer och ekonomiska föreningar.

Företagandet i kommun domineras av skogs- och jordbruk samt små företag inom handel och hantverk.

Torsås

Torsås kommun har ingen längre tradition som turistkommun. Men närheten till småländska skogar i kombination med den långa kuststräckan och det geografiska läget utgör stora möjligheter för att fortsätta utvecklas turistiskt. De korta avstånden mellan skog och kust ger möjlighet till naturnära upplevelser såsom båtutflykter, cykel och vandring, och golf.

Torsås har en rotad hantverkstradition som, liksom de många historiska platserna, kompletterar utbudet. Det geografiska läget är en stor tillgång, då besökarna inom en dagsutflykt når de båda världsarven i Karlskrona och på Öland, Glasriket samt Kalmar stad, men ändå lägger pengar för mat och logi i Torsås.

Sedan många år samarbetar alla kommuner i Kalmar län i den s.k. Länsturismgruppen. I gruppen planerar turistcheferna gemensamt hur Kalmar län ska marknadsföras, främst i utlandet. Parallellt driver även regionförbundet i Kalmar län "Projekt Vinst", ett marknadsföringsprojekt mot den internationella marknaden.

Vimmerby

Vimmerby kommuns profil utmärks av ett starkt beroende av tillverkningsindustrin för sysselsättning och ekonomisk utveckling. Den förändring som successivt skett under den senaste tiden är besöksnäringens framväxt och de tillväxtpotentialer som därmed yppats. Grunden för besöksnäringens utvecklingsmöjligheter är uppenbart den koppling orten har till Astrid Lindgren och hennes författargärning.

Genom anknytning till Astrid Lindgren kan Vimmerby profileras som en attraktiv besöks- och etableringsort i många avseenden. Underlag skapas för näringslivsutveckling inom branscher som service, handel och utbildning men också mer traditionellt näringsliv. Ett sådant utvecklingstema som kommunen fokuserar mot är "Barns, lek, lärande och utveckling".

Åtvidaberg

Besöksnäringen i Åtvidaberg vilar på starka kulturella besöksmål förknippade med kopparbryningen och övergången till ett modernt industrisamhälle vilket kulminerar med Facitperioden. Extra attraktionskraft uppnår vi med Baroniet, familjen Adelsvärds brokiga och spännande släkthistoria.

Åtvidaberg har två museer; ÅSSSA- och Bruks- och Facitmuseet. Det senare är utgångspunkt för ett ekomuseum i bruksbygd som på ett tiotal platser gör nedslag i vår rika historia. Det mesta av de kulturella attraktionerna sköts av ideella krafter i föreningar. Tyvärr är många äldre varför vi står inför utmaningen att locka yngre att ta över. Här finns också en museijärnväg i Lakvik, som just nu är under utbyggnad för att locka en ny kundgrupp; barnfamiljer. Från maj-september finns också möjligheten att bli diplomerad kanonjär när man besöker världens enda fungerade solkanon.

Flera av sjöarna erbjuder också båtutflykter under sommarhalvåret.

Sport är stort i Åtvidaberg; allsvensk fotboll på Kopparvallen, vår berömda golfbana (ett måste att ha spelat på denna anrika och klassiska bana), här spelas bandy på allsvensk nivå och våra 240 sjöar lockat till fiske och de mäktiga skogsområdena till jakt-äventyr. Vi har en handfull entreprenörer som jobbar med att utveckla och paketera naturupplevelserna.

Genom kommunen löper en del av Östgötaleden vilket erbjuder fina vandringsmöjligheter även i våra naturreservat.

Åtvidaberg tar aktiv del i hela Östergötlands utveckling av besöksnäringen i samarbete med de andra kommunerna i länet, organiserade i Östsvenska Turistrådet. Östergötland har för om 2010 ett gemensamt bokningsverktyg under www.ostergotland.info. Via Östsvenska Turistrådet och i samarbete med Visit Sweden jobbar vi mot de internationella marknaderna med huvudfokus på Holland, Ryssland och Tyskland.

Vår natur ger alla besökare möjlighet till rekreation, reflektion och avkoppling – vilket är vår styrka. Naturen i kombination med kulturella upplevelser och vår närhet till "storstäderna" Linköping-Norrköping lägger grunden för att Åtvidabergs besöksnäring tillväxt. Åtvidaberg – ett lyckat läge mellan storstad och kust.

TEM en turistekonomisk mätning

Utgångspunkt och beskrivning

TEM är ett kalkylprogram för att underlätta ekonomiska effektberäkningar av turismen. Mer än 230 av Sveriges kommuner har använt TEM för att beräkna ekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter av turismen

Historik

I Sverige nyttjades metoden i en undersökning på Gotland på 60-talet och 1974 dokumenterades denna och andra mätmetoder av Arpi-Nyberg vid Uppsala Universitet.

Beräkningsmetoderna var komplicerade och 1986 beslutade Sveriges Turistråd att utveckla ett dataprogram, TEM, för att underlätta beräkningarna. 1990 utvecklade Resurs dataprogrammet och metoderna för att kunna nyttjas inom många nya områden. Resurs äger rättigheterna till såväl basversionen av TEM som det utvecklade TEM. 1994 beslutade FN att anta föreslagen definition från

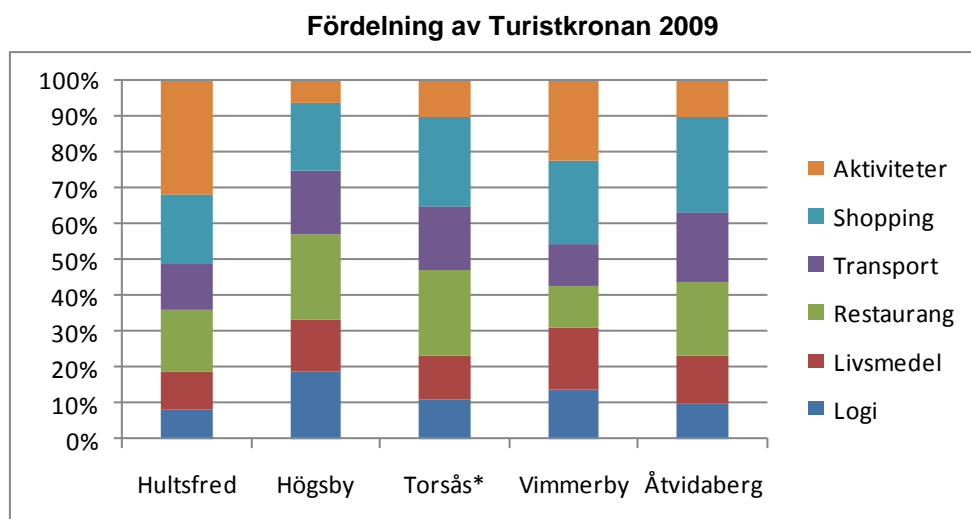
Metod

TEM mäter effekter av turisternas konsumtion. Detta innebär att turisterna delas upp i 14 olika kategorier och för var och en av dessa tas fakta fram om hur många övernattningar eller besök som genomförts. Vidare hur mycket de spenderar per dag/dygn och på vad de spenderar pengar, uppdelat på 6 utgiftsposter:

Logi · Livsmedel · Restaurang · Transport · Shopping · Aktivitet

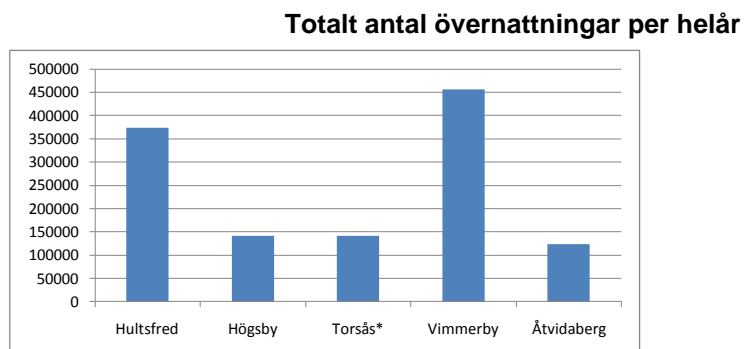
Metoden innebär att den följer de riktlinjer och direktiv som tagits fram av WTO (World Tourism Organization) och fastställts i FN 1993.

Resultat

*Torsås siffror baseras på 2008

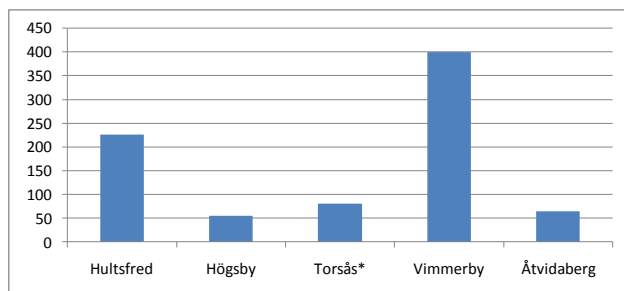
Fördelningen av turistkronan skiljer inte alltför mycket mellan kommunerna. Hultsfred har en större del i aktiviteter medan Åtvidaberg och Torsås har någon större andel i shopping. Vimmerby har den minsta restaurangandelen trots en stor turism.

*Torsås siffror baseras på 2008

Här talar diagrammet för sig själv.

Underlag till sysselsättning per helår

*Torsås siffror baseras på 2008

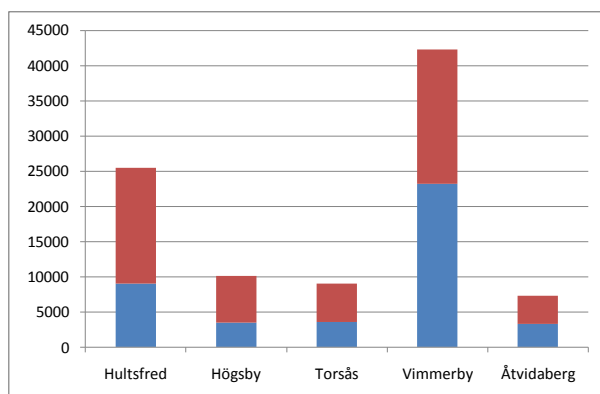
Skatteintäkter till kommun i tkr

Direkta:

Avser de skatteintäkter som kommer från sysselsättning i de företag som direkt påverkas av besökarens utlägg.

Indirekta

Avser de företag som indirekt påverkas, ex tvätteriet som tvättar hotellets linne.

*Torsås siffror baseras på 2008

	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
Antal genomfartsresenärer	108 835	57 630	80 210	101 000	66 755
Totalt antal övernattningar per helår	373 469	141 681	141 238	455 986	122 888
Totalt antal dagbesökare per helår	181 133	135 376	95 061	492 603	114 602
Underlag till sysselsättning per helår	226	55	81	400	64
Direkta skatteintäkter tkr	9 037	3452	3 551	23 232	3 300
Totala skatteintäkter tkr	25 477	10 075	9 014	65 554	7 312

Kommentar

De två kommuner som utmärker sig i diagrammen och tabellerna är Hultsfred och Vimmerby.

Astrid Lindgrens Värld har stor betydelse för hela besöksnäringen i Vimmerby. Hultsfred har många evenemang och då främst Hultsfredsfestivalen, speedway m.m. som har stor betydelse för Hultsfreds kommuns besöksnäring.

Turist- och samhällsservice

Utgångspunkt och beskrivning

Under rubriken turistservice avses i denna rapport att belysa hur kommunerna tar hand om turisterna och vad vi har att erbjuda våra besökare.

World Tourist Organisation (WTO) definierar begreppet turist:

”aktiviteter som företas av en person som reser från ordinarie bostadsort för övernattnin g eller dagbesök. Avsikten kan vara såväl arbete som fritid ... undantag är arbetspendlare..”

Turistbyrån står ofta för en stor del av servicen men i nedanstående tabell redovisas delar av det befintliga utbudet när det gäller logi, restaurangverksamhet, aktivitet, handel m.m. Ett antal relevanta kriterier när det gäller turistservice har valts ut och utifrån dessa har en inventering gjorts av respektive kommun. Tabellen förtydligas genom att cellerna färgats enligt följande schema:

Finns = färgad ruta

Finns ej = vit ruta

Resultat

Turist – och samhällsservice

	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
Antal hotellbäddar	359	184	(130)	1 016	
Antal tillgängliga konferensanläggningar för ca 80 pers (inkl mat, teknik osv.)	8	3	1	8	
1. Möjlighet att hyra bil	ja	ja	ja	ja	ja
2. Möjlighet finns att hyra cykel	ja	ja	ja	ja	ja
3. Möjlighet finns att tanka med bensin	ja	ja	ja	ja	ja
4. Möjlighet finns att tanka med etanol	ja	ja	ja	ja	ja
5. Möjlighet finns att tanka med gas	nej	nej	nej	nej	nej
6. Elstolpe finns för att ladda fordon	nej	nej	nej	nej	ja
7. Taxi finns utan förbeställning	ja	nej	nej	ja	ja
8. Taxi finns med förbeställning	ja	ja	ja	ja	ja
9. Antal restauranger	11	8	7	16	9

	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
10. Antal restauranger med utskänkningstillstånd som är öppna helår	8	4	5	8	5
11. Antal pizzerior eller liknande med kvällsöppet	8	3	3	7	7
12. Antal pizzerior eller liknande med utskänkningstillstånd Som är öppna helår	2	2	3	2	2
13. Antal cafe'/konditori	2	3	3	10	5
14. Antalcafe'/konditori med kvällsöppet	nej	nej	nej	1	2
15. Antal cafe'/konditori med helgöppet	2	2	3	10	5
16.antal bankomater	3	1	1	4	2
17. Antal offentliga toaletter tillgängliga dygnet runt	1	1	2	2	1
18. Antal servicestationer för husbilar	nej	nej	nej	nej	nej
19. Antal biografier	4	2	1	2	nej
20.antal dagar i veckan som film visas på biograf i kommunen	1-2	0-1	1-2	5	nej
21. Antal folkbibliotek	2	1	1	4	1
22. Antal veckodagar biblioteken är öppna	6	6	6	6	5
23. Bibliotek öppnade till minst 19.00	ja	nej	ja	ja	nej
24. Finns gratis trådlös internetuppkoppling dygnet runt	nej	nej	nej	nej	ja
25. Finns inomhusbad	ja	nej	ja	ja	ja
26.är inomhusbad öppet hela året	ja	nej	ja	ja	ja
27. Finns tempererade utomhusbad	nej	nej	ja	nej	nej
28. Finns äventyrsbad	nej	nej	nej	nej	nej
29. Finns lekland sagoplats el likn.	ja	nej	nej	ja	ja
30Finns apotek öppet hela veckan	nej	nej	nej	nej	nej
31Finns kvällsöppet apotek efter 18.00	nej	nej	nej	nej	nej
32. Finns systembolag (Här menas inte möjlighet att beställa hos handlare.)	ja	ja	ja	ja	ja

Kommentar

Det är mycket som är lika i kommunerna vad gäller service, vissa skillnader finns dock.

Service som saknas i alla kommuner är ex tillgång till apotek hela veckan och kvällsöppna apotek. Likaså kan inte turisterna tanka sin gasbil i någon av kommunerna, det saknas också servicestationer för husbil och det är bara Åtvidaberg som har en elstolpe för laddning av bilen. Inom de här områdena kan man kanske tänka sig att det finns en utvecklingspotential som skulle kunna gagna kommunerna.

Däremot har samtliga kommuner systembolag, tillgängliga bibliotek, erbjuder uthyrning av bil och cykel, i alla kommunerna kan man tanka med etanol. När det gäller caféer och restauranger finns det alla dagar i veckan men det är inte alltid de är öppna under kvällstid.

Turistbyråer

Utgångspunkt och beskrivning

Föreningen Turism i Sverige, FörTur, har sedan 1996 hand om auktoriseringen av turistbyråerna i Sverige. Auktorisationen syftar till att garantera en service- och kvalitetsnivå. Turistbyråerna indelas i Blågula och Grönvita.

Blågula logon = Här får du information om det lokala, regionala samt nationella turistutbudet. Du får hjälp med bokning av logi lokalt samt förmedling över hela landet. Du kan betala med erkända kreditkort. För turistinformation finns Internet och telefon tillgängliga

Gröna logon = Här får du information om det lokala turistutbudet inom en dagsutflykt. Du får även hjälp med förmedling av logi. För turistinformation finns telefon tillgänglig.

Resultat

Auktorisering					
	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
Auktorisationsgrad	grön/vit	grönvit	grönvit	blå/gul	grön/vit

Grönt = ja, Rött = nej

Öppettider					
	Hultsfred	Högsby	Torsås*	Vimmerby	Åtvidaberg**
Turistbyrå öppen året runt	Grönt	Grönt	Rött	Grönt	Rött
Turistbyrå öppen endast under säsong	Grönt	Rött	Grönt	Rött	Grönt
Turistbyrå öppen kväll under säsong	Rött	Rött	Rött	Grönt	Rött

* Turistbyråen är tillgänglig men **inte bemannad** alla vardagar 3 sept. -11 juni

** Turistbyråen är tillgänglig men **inte bemannad** alla vardagar 15 september till 15 maj

Grönt = ja Gult = delvis Rött = nej

Övrig service					
	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Åtvidaberg
Vilka olika språk talas av personalen	Eng ty,	Eng ty	Eng, ty, da	norska holländska spanska franska tyska engelska	Eng, ty
möjlighet finns att boka logi online	Grönt	Gult	Gult	Grönt	Gult
Högst och lägst bemanning	1-4	2-6	1-3	2 – 10	1-3
Finns kundtillgänglig internet	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt
Är internet avgiftsbelagd	Rött	Rött	Grönt	Rött	Rött

Kommentar

Vimmerby är enda kommunen i nätverket som har blågul auktorisation. De är ensamma i nätverket om att ha en kvällsöppen turistbyrå, har högst bemanning och mest språkkunniga.

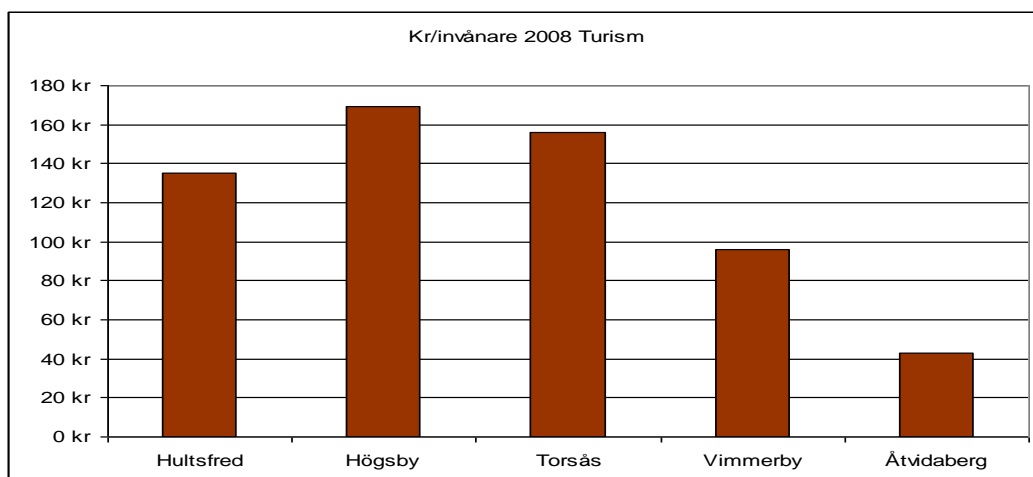
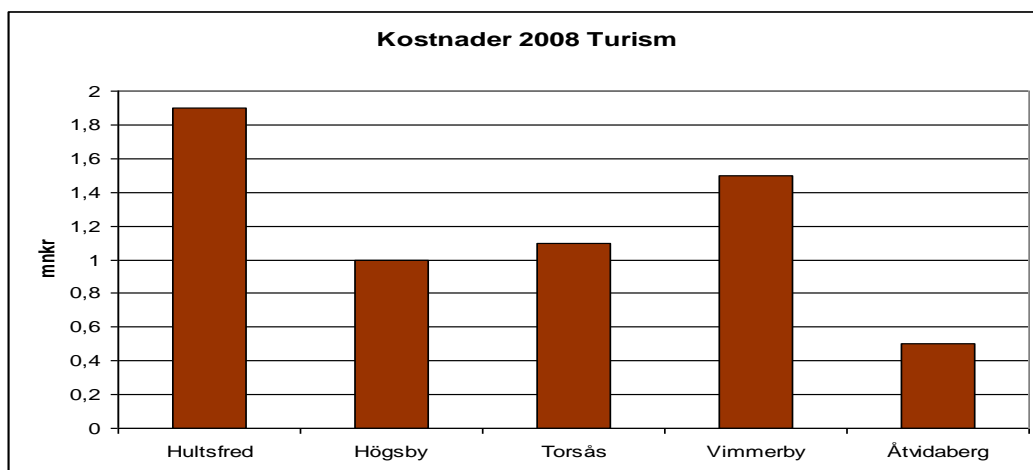
Hultsfred, Högsby och Vimmerby har helårsöppna turistbyråer medan Åtvidaberg och Torsås har säsongöppet.

Kommunens kostnader för turism

Utgångspunkt och beskrivning

För att beskriva relationen mellan kommunernas satsningar används de uppgifter som tagits fram ur respektive kommuns bokföring för 2008, dels totalt i miljoner kronor, dels per innevånare.

Resultat

Kommentar

De totala kostnaderna för det kommunala engagemanget i besöksnäringen skiljer sig inte så mycket mellan kommunerna, speciellt i beaktande av att man skiljer sig ganska mycket åt både vad avser antal invånare och vilket utbud det finns av turismaktiviteter.

Detta speglar till viss del att t ex kostnader för en turistbyrå är ungefär lika stora i en liten kommun på sju tusen invånare som en dubbelt så stor kommun. Det finns en lägsta bemanning som inte kan underskridas. Samma förhållande gäller för t ex framtagande av informationsmaterial där produktionskostnaden inte påverkas av kommunstorleken.

Synpunkts- och klagomålshantering

Utgångspunkt och beskrivning

För att utveckla turismen och ta tillvara på synpunkter och klagomål från besökarna kan ett system för hantering av just detta vara en viktig faktor i hur kommunen uppfattas som besöksmål.

Resultat

Ja är grön ruta
Nej är röd ruta
Delvis är gul ruta

	Blanketter finns för allmänheten att lämna synpunkter och/eller klagomål på	Fastlagda rutiner för återkoppling till synpunktslämnaren finns
Hultsfred	Röd	Grön
Högsby	Röd	Röd
Torsås	Röd	Grön
Vimmerby	Röd	Gul
Åtvidaberg	Grön	Grön

Kommentar

Kommunernas turistorganisationers arbete med klagomåls- och synpunktshandling skiljer sig åt såväl avseende framarbetade blanketter för allmänheten som turistbyråernas rutiner för återkoppling till synpunktslämnaren.

Hultsfreds och Vimmerbys turistbyråer har inga blanketter för allmänheten att fylla i, men har arbetat fram rutiner alternativt påbörjat arbetet med rutin för återkoppling till synpunktslämnaren.

Torsås turistbyrå har rutin för klagomålshandling men inte någon blankett framarbetad.

Åtvidabergs turistbyrå använder samma synpunkts- och klagomålshandlingsrutin som kommunen i övrigt. I den rutinen fastläggs även formerna för återkoppling till synpunktslämnaren.

Skötsel av gator och grönytor

Utgångspunkt och beskrivning

För turisterna och besökarna kan det ofta vara viktigt att också utemiljön och omgivningarna är trevliga, tillgängliga och attraktiva. Kommunerna har därför försökt mäta kostnader för skötsel av grönytor i tätorterna och kommunens blomstermyckning. Kostnaden i sig behöver naturligtvis inte motsvara kvaliteten. Det vore därför intressant att följa upp med exempelvis en brukarundersökning där invånare och besökare fick svara på hur de upplever miljön.

Med grönyta avses den yta som kommunen klipper frekvent. Maskintid, personalkostnad samt overheadkostnad. I kostnad för blomsterutsmyckning ingår förutom växtmaterialet även personalkostnad, dock ej Högsby där det endast är blomsterkostnaden som är redovisad, samhällsföreningarna sköter plantering på respektive ort.

Högsby kan ej redovisa specifika siffror för den kommunala skötseln då den är gemensam med Högsby Bostads AB

Kostnad för skötsel och blomsterutsmyckning av gator och grönytor

	Hultsfred	Högsby	Torsås	Vimmerby	Ätvidaberg
Areal grönyta i tätort exkl. idrottsanl. (ha)	100	15	47	260	120
Kostnad per år för skötsel av grönytor exkl. idrottsanl. (tkr)	1 500	*	500	1 488	1 700
Kostnad per år i tkr för skötsel av grönyta per ha	15		11	8	14
Kostnad per år för blomsterutsmyckning (tkr)	262	20	250	300	250
Kostnad per år för renhållning av gator och parker/grönytor. (tkr)	789	*	550	996	550

Bilaga

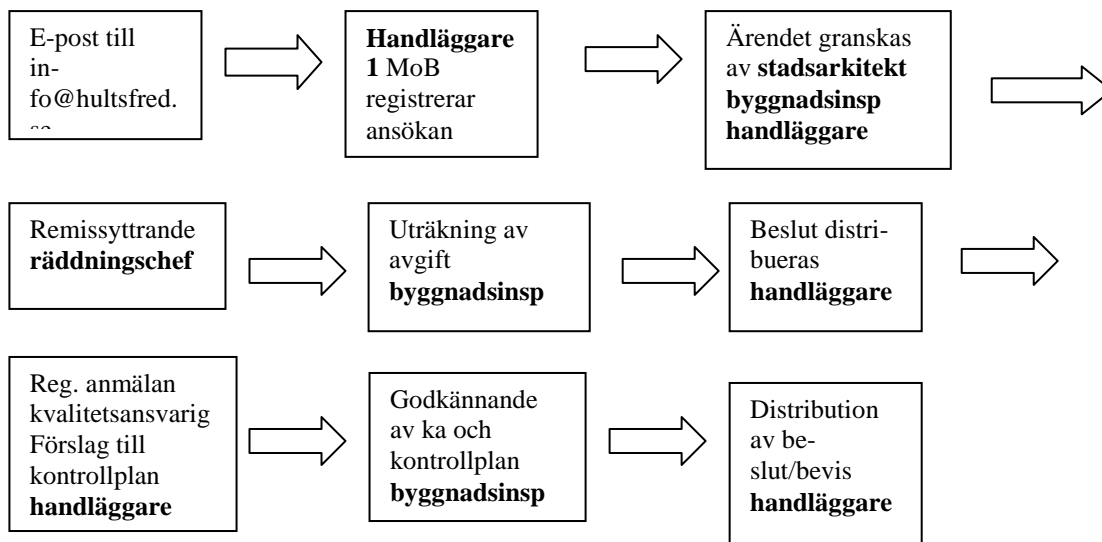

- Flödesschema för bygglov
- Flödesschema för nyetablering av biltvätt

FLÖDESSCHEMA för

Bygglov inkl bygganmälan av tillbyggnad 140kvm på industrihotell

- Hultsfred

Högsby

1. Ansökan inkommer via post, diarieförs och läggs upp som ett nytt ärende – Handläggare 1
2. Ansökan skickas vidare till berörd person – Handläggare 1
3. Ansökan med tillhörande bilagor går igenom – Handläggare 2
4. Begäran om ev. sakägaryttrande – Handläggare 2
5. Sakägaryttrande skickas ut till berörda parter – Handläggare 1
6. Sakägaryttranden inkommer, diarieförs och läggs till ärendet – Handläggare 1
7. Beslut och framtagande av debiteringsunderlag – Handläggare 2
8. Beslut skickas till sökanden – Handläggare 1
9. Ärendet arkiveras – Handläggare 1

Torsås och Åtvidaberg

Handläggare A och B

1. Diarieföring och aktbildning av inkommen ansökan A
2. Granskningsyttrande B
  - Är handlingen komplett? Om inte begärs komplettering in.
  - Behöver grannar eller andra sakägare höras sker utskick av handlingar.
  - PBL-granskning. Lokalisering, gestaltning, planenlighet m.m.

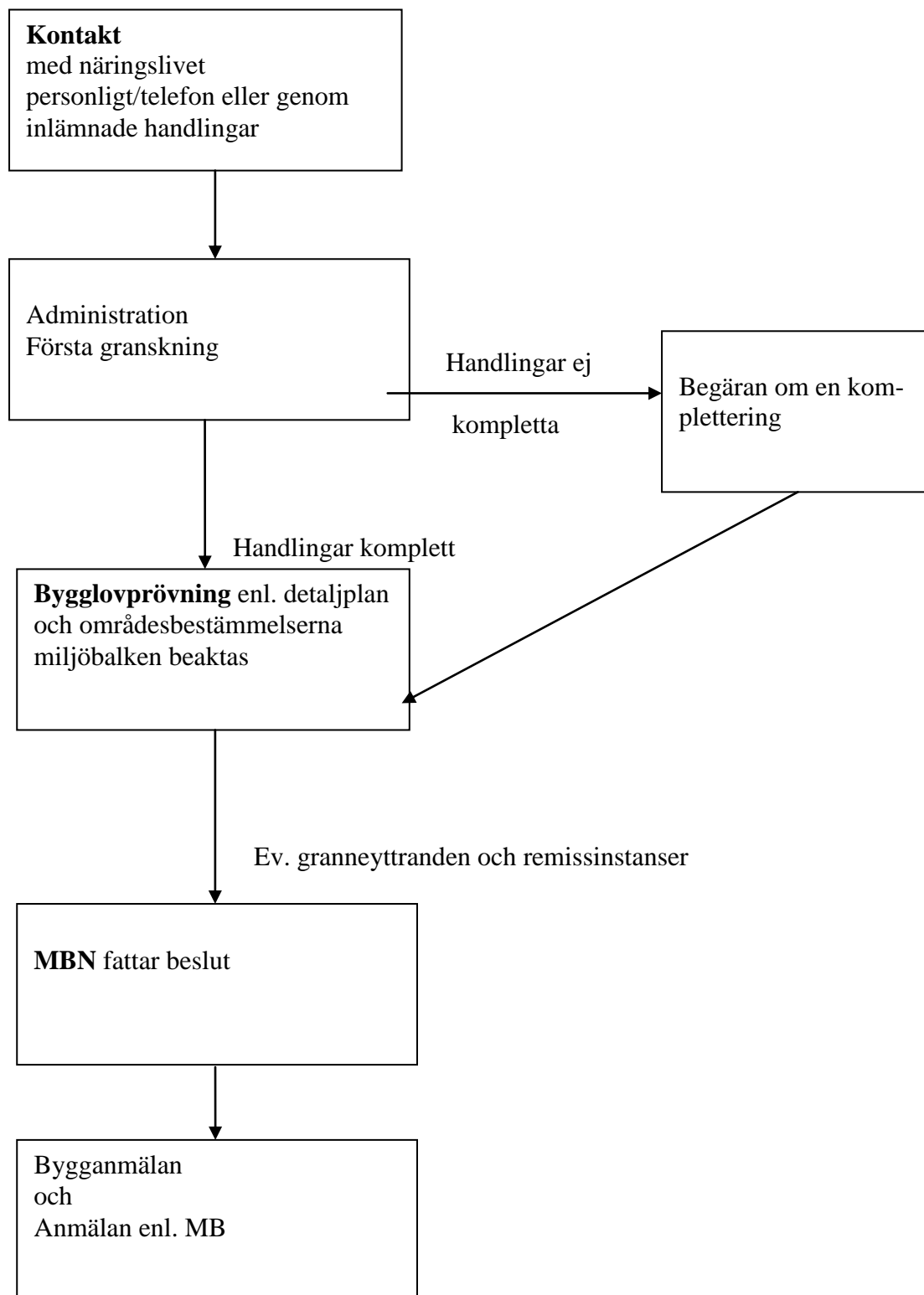
Om ärendet kan beslutas med stöd av delegationsordningen

4. Skriver delegationsbeslutet B
5. Expediering och faktureringsunderlag till ekonomiavdelningen A

Om ärendet skall beslutas av nämnden

4. Skriver förslag till beslut B
5. Kallelse till au A
6. Au, föredragning av ärendet B
7. Kallelse till nämnd A
8. Nämnd, föredragning B
9. Protokollet, Expediering och faktureringsunderlag till ekonomiavdelningen A

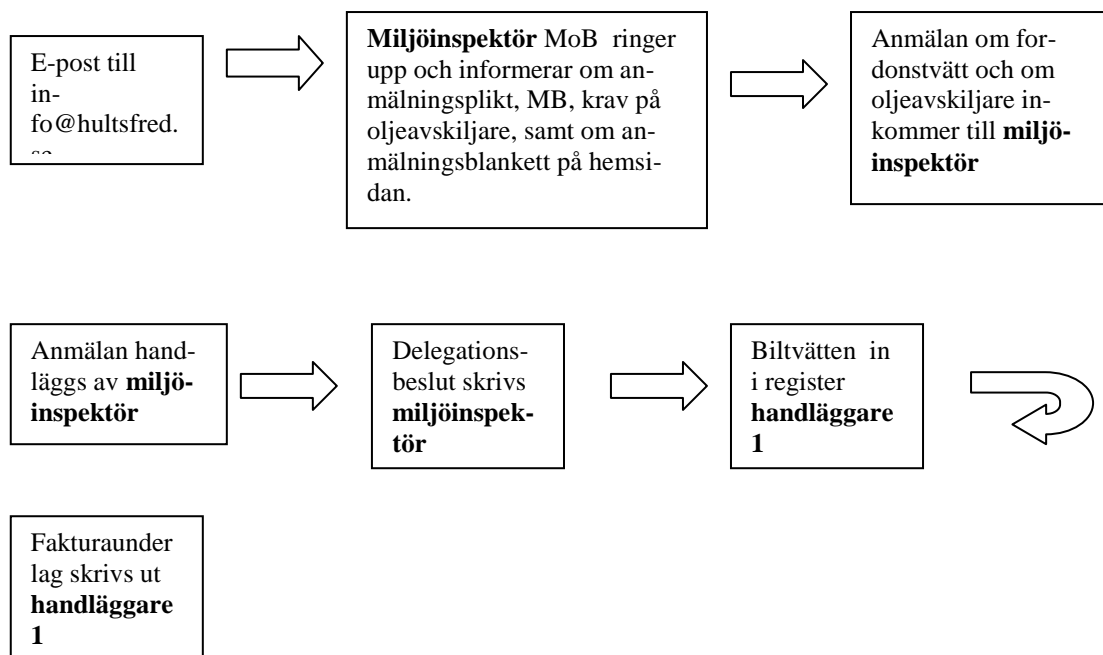
Vimmerby

FLÖDESSCHEMA för nyetablering av biltvätt

Internt flöde miljöärende– ny biltvätt med mer än 5000 tvättar/år (vi förutsätter att liknande verksamhet tidigare har bedrivits i lokalerna; bygglov eller lov om ändrad användning inte aktuellt)

Hultsfred

Högsby

1. Ansökan inkommer, diarieförs och läggs upp som ett ärende – Handläggare 1
2. Ansökan med tillhörande bilagor går igenom – Handläggare 1
3. Besök på plats genomförs – Handläggare 1
4. Beslut – Handläggare 1
5. Beslut skickas till sökanden – Handläggare 1
6. Ärendet arkiveras – Handläggare 1

Torsås

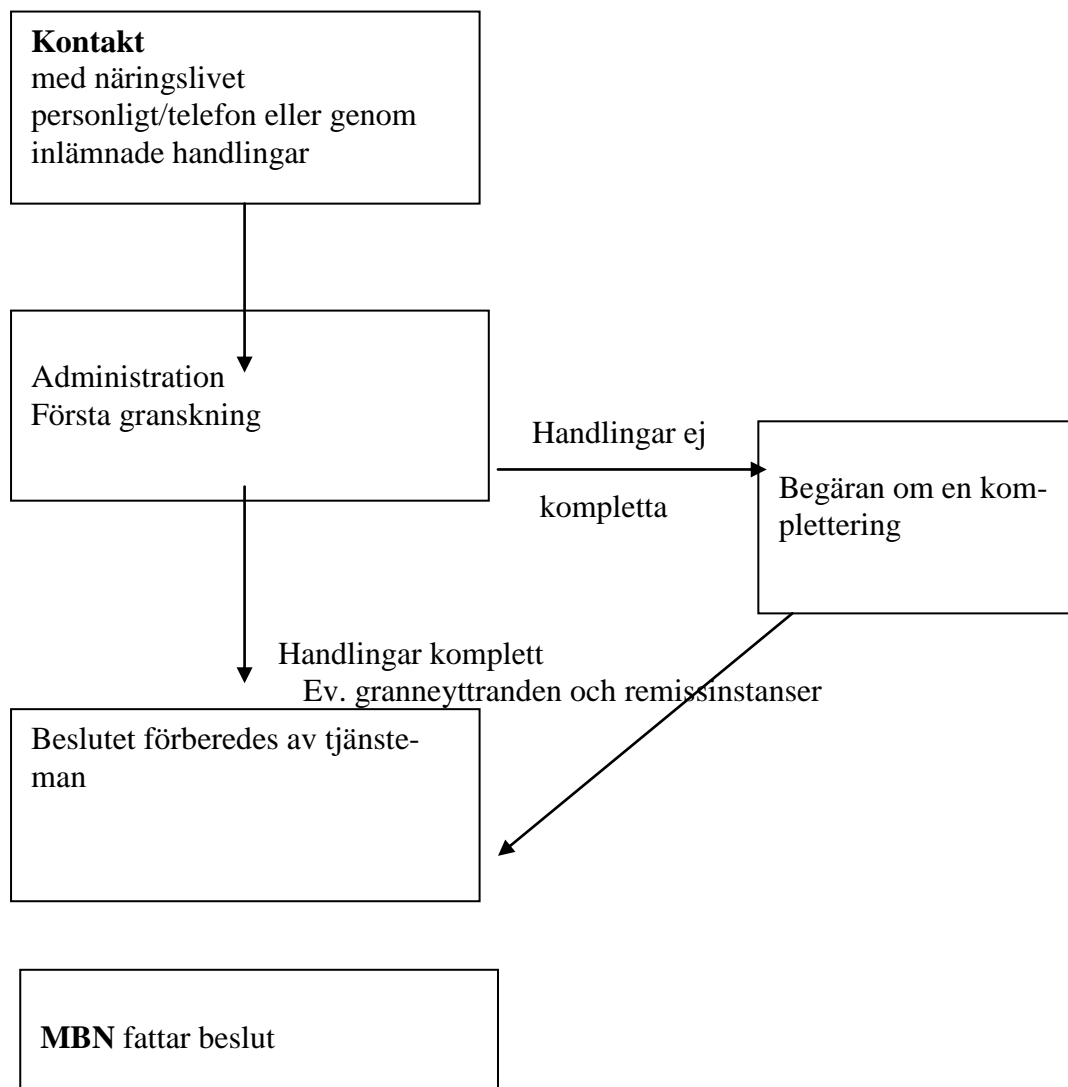
Handläggare A, B och C

1. Diarieföring och aktbildning av inkommen ansökan A
2. Granskning, handläggning B
  - Mottagningsbekräftelse till sökande
  - Kopia till länsstyrelsen för kännedom
  - Är handlingen komplett? Om inte begärs komplettering in.
  - Behöver grannar eller andra sakägare höras sker utskick av handlingar för att inhämta synpunkter.
  - MB-granskning.

Ärendet skall beslutas av nämnden

3. Skriver förslag till beslut B
4. Kallelse till au C
5. Au, föredragning av ärendet B
6. Kallelse till nämnd C
7. Nämnd, föredragning B
8. Protokollet C
9. Faktureringsunderlag till ekonomiavdelningen B
9. Expediering A

Vimmerby

Åtvidaberg

